

OCENA STANU SANITARNO – EPIDEMICZNEGO POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO 2019

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
w ZAWIERCIU

Spis treści

I.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	4.
II.	STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	19.
III.	JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	37.
IV.	STAN SANITARNY OBIEKTÓW KOMUNALNYCH I UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.....	44.
V.	OCENA OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY	52.
VI.	WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	57.
VII.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	63.
VIII.	DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	72.

Sytuacja demograficzna powiatu zawierciańskiego w 2019 roku

(dane liczbowe z GUS, stan na dzień 30.06.2019 roku)

Powierzchnia powiatu zawierciańskiego – **1 003 km²**

Powiat zawierciański zajmuje 8,16% powierzchni województwa śląskiego.

Liczba ludności w powiecie zawierciańskim – **118 020**

Liczba ludności w powiecie zawierciańskim stanowi 2,6% ludności województwa śląskiego

Liczba ludności w województwie śląskim – **4 524 091**

Liczba ludności w Polsce – **38 386 476**

W skład powiatu zawierciańskiego wchodzi **10 gmin**:

Ludność

2 gminy miejskie:	Miasto Zawiercie	49 334
	Miasto Poręba	8 525
4 gminy miejsko-wiejskie:	Gmina Łazy	15 923
	Miasto	6 811
	Wieś	9 112
	Gmina Ogrodzieniec	9 105
	Miasto	4 282
	Wieś	4 823
	Gmina Pilica	8 625
	Miasto	1 936
Wieś	6 689	
4 gminy wiejskie:	Gmina Szczekociny	7 692
	Miasto	3 612
	Wieś	4 080
	Irządze	2 623
	Kroczyce	6 331
	Włodowice	5 235
	Żarnowiec	4 627
Liczba dzieci do lat 2 w Polsce:		765 202
Liczba dzieci do lat 2 w woj. śląskim:		83 928
Liczba dzieci do lat 2 w powiecie zawierciańskim:		1 822

I. Ocena sytuacji epidemiologicznej

1.1 Epidemiologia chorób zakaźnych

1.2 Wstęp

Celem prowadzonego nadzoru epidemiologicznego w powiecie zawierciańskim jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń w celu ich skutecznego zwalczania.

Ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r., poz. 1239) nakłada na lekarzy obowiązek zgłaszania 59 zakażeń i chorób zakaźnych, a na Państwową Inspekcję Sanitarną obowiązek ich rejestracji.

W 2019 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zawierciu zgłoszono 1771 przypadków chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu (w tym 899 przypadków podejrzeń i zachorowań na grypę), 181 osób z powodu chorób zakaźnych było hospitalizowanych. Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie zawierciańskim w 2019 roku sporządzono na podstawie danych pochodzących z meldunku „Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce” od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. NIZP-PZH, danych uzyskanych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach oraz prowadzonego nadzoru epidemiologicznego (dochodzenia epidemiologiczne, formularze zgłoszeń zachorowań, sprawozdania, raporty). Należy zaznaczyć, że dane są w trakcie weryfikacji i mogą ulec nieznacznym zmianom. Użyty w opracowaniu termin wskaźnik zapadalności to liczba przypadków zachorowań na 100 000 mieszkańców w odniesieniu do ogólnej populacji.

Zapadalność na wybrane choroby zakaźne w powiecie zawierciańskim, województwie śląskim i Polsce w roku 2019 została przedstawiona w tabeli nr 2.

1.3 Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywołaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertussis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa, w wyniku kontaktu z osobą chorą zakażeniu ulega do 90% osób nieuodpornionych.

W roku 2019 odnotowano 1 przypadek zachorowania. Roczna zapadalność na 100 000 mieszkańców wyniosła 0,8 i była niższa niż w Polsce i województwie śląskim.

Jednocześnie należy wspomnieć, że na poprawę sytuacji zachorowań może wpływać decyzja dotycząca wprowadzenia w Programie Szczepień Ochronnych od 2016 roku dawki przypominającej szczepienia przeciwko krztuścowi w 14 roku życia, jako szczepienia obowiązkowego.

Ostre porażenie wiotkie 0-14 lat

Nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi został wprowadzony w Polsce w 1990 roku, celem monitorowania sytuacji w zakresie występowania zachorowań na poliomyelitis, a także eradykacji wirusa Polio z populacji.

Kontrola przypadków ostrych porażen wiotkich zalecana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) uwzględnia:

1. zapalenia wielonerwowe w tym zespół Guillain-Barré,
2. poprzeczne zapalenie rdzenia,
3. neuropatie pourazowe,
4. inne OPW u dzieci w wieku poniżej 15 r.ż. z wyłączeniem izolowanego porażenia nerwu twarzowego.

W ramach działań Inspekcji Sanitarnej, Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zawierciu kontynuują czynny monitoring ostrych porażen wiotkich u dzieci do lat 14, będący istotną częścią światowego programu eradykacji poliomyelitis. Skuteczny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi (OPW) jest najbardziej czułym wskaźnikiem mającym na celu potwierdzenie lub wykluczenie występowania dzikich szczepów wirusa polio na danym terenie. W Polsce odnotowano 41 przypadków ostrych porażen wiotkich, w województwie śląskim – 4, w powiecie zawierciańskim nie zarejestrowano zachorowań.

Odra

Odra podobnie jak różyczka jest chorobą objętą przez WHO programem eliminacji. Głównym założeniem programu eliminacji odry/różyczki jest przede wszystkim badanie serologiczne (oznaczenie przeciwciał w klasie IgM) w każdym przypadku podejrzenia zachorowania na odrę czy różyczkę.

Realizacja tego programu oparta jest na:

1. nadzorze nad wykonawstwem szczepień ochronnych;
2. nadzorze epidemiologicznym nad wszystkimi podejrzeniami zachorowań na odrę i różyczkę;
3. badaniach laboratoryjnych podejrzeń o zachorowanie na odrę/różyczkę potwierdzających zakażenie danym wirusem.

W 2019 roku odnotowano niepokojący wzrost zachorowań na odrę, obserwowany na terenie niemal całej Unii Europejskiej, a także poza nią. Tendencję wzrostową można

zaobserwować również w Polsce. W powiecie zawierciańskim zarejestrowano 20 przypadków zachorowań na odrę z czego 12 osób było hospitalizowanych. W analogicznym okresie roku ubiegłego nie odnotowano zachorowań na odrę. Wśród ww. zachorowań odnotowano 1 ognisko epidemiczne, dotyczyło ono pracowników Szpitala Powiatowego w Zawierciu. W ramach profilaktyki poekspozycyjnej wydano z magazynu PSSE w Zawierciu 28 dawek preparatu MMR Vax Pro do przeprowadzenia szczepień.

W województwie śląskim rozpoznano 274 przypadki zachorowania, w Polsce – 1492.

W związku z sytuacją epidemiologiczną odrzy w Polsce, prowadzony był codzienny tryb raportowania zachorowań i podejrzeń zachorowań na odrę.

Nie odnotowano zachorowań na różyczkę.

Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

W bieżącym roku odnotowano 1 przypadek zachorowania, w analogicznym okresie roku ubiegłego odnotowano 3 przypadki zachorowań. Przypadek rozpoznano u 9 letniego dziecka na podstawie objawów klinicznych, dziecko było szczepione zgodnie z PSO.

Od końca 2003 r. prowadzone są obowiązkowe powszechne szczepienia ochronne przeciwko śwince, z użyciem szczepionki trójskładnikowej (MMR), obecny schemat szczepień przewiduje 2 dawki szczepionki skojarzonej, podawane w 13-14 miesiącu życia, a następnie w 6 lub w 10 roku życia.

W województwie śląskim odnotowano 173 przypadki, a w Polsce 1338. Zapadalność (0,8) była niższa od zapadalności krajowej (3,5) oraz województwa śląskiego (3,8).

Gruźlica

W roku 2019 w powiecie zawierciańskim odnotowano 13 przypadków zachorowań na gruźlicę, porównywalnie w 2018 roku (14 zachorowań), nie odnotowano zachorowań wśród osób ze styczności. W 10 przypadkach gruźlicę potwierdzono bakteriologicznie.

Zachorowania rozpoznano u osób dorosłych, wśród osób chorych było 9 mężczyzn i 4 kobiety (2 osoby bezrobotne, 9 emerytów, 2 osoby pracujące).

Obliczony wskaźnik zapadalności za 2019 rok jest niższy od wskaźnika województwa śląskiego (20,0) i wynosi 11,0. W chwili obecnej brak jest danych dotyczących zachorowań w Polsce.

Szczepienia BCG są obecnie najpowszechniej stosowaną metodą zwiększenia odporności u ludzi, odporność indukowana przez szczepienia BCG jest częściowa i może być

przełamana. Poprawa warunków życia i pracy, tzw. zdrowy tryb życia, dobre wyżywienie, eliminowanie szkodliwych nałogów zwiększa naturalną odporność ustroju.

Wirusowe zapalenia wątroby typu A

W roku sprawozdawczym sytuacja epidemiologiczna w zakresie zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A uległa znacznej poprawie w stosunku do roku ubiegłego.

W roku 2019 zachorowały 4 osoby (w roku 2018 – 8 osób) wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim wynosił 3,4. Nie odnotowano ognisk zachorowań. Nośnika zakażenia osób chorych nie ustalono. Wszystkie osoby chore były hospitalizowane.

W województwie śląskim w analizowanym okresie odnotowano ogółem 282 przypadków zachorowań (zapadalności 6,2), w Polsce – 1065 (zapadalność 2,8).

Wirusowe zapalenia wątroby typu B i BNO

Od stycznia do końca grudnia 2019 roku w powiecie zawierciańskim odnotowano 4 przypadki wzv typu B przewlekłego oraz 1 przypadek wzv typu B BNO. Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim wynosił 4,2, w województwie śląskim 9,1, a w Polsce 7,3. Zgłoszone przypadki rozpoznano na podstawie badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach diagnostyki objawów (2 osoby), diagnostyki przed zabiegiem (2 osoby) oraz badań kontrolnych (1 osoba).

Wirusowe zapalenia wątroby typu C

W PSSE w Zawierciu, w roku 2019 zarejestrowano 8 zachorowań w postaci przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C, nie odnotowano ostrych zachorowań.

Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nieswoistych polegających na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek, jak również poprzez działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym.

W 2012 roku rozpoczęto realizację współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy i Ministra Zdrowia, projektu pn.: „Zapobieganie zakażeniom HCV”. W ramach projektu 5 „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji

(HCV, HBV, HIV)”, przeprowadzone zostało szkolenie dla pracowników sektora usług pozamedycznych. Na platformie learningowej <http://www.hcv.pzh.gov.pl/Page/platforma-e-learningowa-1>, umieszczone są materiały informacyjno-edukacyjne na temat HCV w formie multimedialnej. Strona w całości dedykowana programowi „Zapobieganie zakażeniom HCV” jest dostępna pod adresem: www.hcv.pzh.gov.pl

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna, po zakażeniach dróg oddechowych, jest najczęściej występującą chorobą zakaźną. Ze względu na okresowość epidemiczną choroby, wzrost zachorowań występuje średnio co 3-4 lata. Na terenie powiatu zawierciańskiego w 2019 roku zaobserwowano wzrost liczby zachorowań (535 przypadki) w stosunku do roku ubiegłego (132 przypadki).

Wszystkie osoby, które zachorowały na ospę wietrzną nie były szczepione przeciwko tej chorobie. Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. W powiecie zawierciańskim przeciwko tej chorobie zaszczepiono 69 osób.

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są szczepieniami zalecanymi. Wyjątek stanowią dzieci z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań oraz dzieci do ukończenia 12 roku życia narażone na zakażenie ze względów środowiskowych, w szczególności przebywające w domach opieki długoterminowej, żłobkach i innych instytucjach opiekuńczych.

Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim na ospę wietrzną wyniósł 453,3 i był niższy niż w województwie śląskim (555,8) i Polsce (469,9).

Neuroinfekcje

Neuroinfekcje – w 2019 roku w powiecie zawierciańskim odnotowano 6 przypadków neuroinfekcji: 2 przypadki zapalenia opon mózgowych wywołane przez paciorkowce, 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu, 1 przypadek nieropnego zapalenia opon mózgowych, 1 przypadek nieokreślonego wirusowego zapalenia mózgu oraz 1 przypadek nieokreślonego wirusowego zapalenia opon mózgowych. W analogicznym okresie ubiegłego roku odnotowano 2 przypadki neuroinfekcji.

Borelioza z Lyme

Borelioza z Lyme jest wieloukładową chorobą zakaźną, wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi* sensu lato. Jest to przenoszona przez kleszcze zakażenie odzwierzęce. W powiecie zawierciańskim od 2016 roku obserwuje się wzrost zachorowań na boreliozę

W 2019 roku zarejestrowano 92 przypadki boreliozy. Wszystkie zachorowania sklasyfikowano na podstawie definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. W 90 przypadkach zachorowanie potwierdzono - 36 przypadków na podstawie objawów klinicznych (rumień), 54 przypadki potwierdzone objawami klinicznymi i badaniami laboratoryjnymi (obecność przeciwciał). W 2 przypadkach zachorowanie wykazano jako prawdopodobne spełniające kryteria późnej fazy (objawy stawowe) i badania laboratoryjne. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy i jej zgłaszalność jest diagnostyka laboratoryjna. Ze względu na niespecyficzne i rozciągnięte w czasie objawy, wiele przypadków boreliozy może być zgłaszanych ze znacznym opóźnieniem. Na występowanie zachorowań w naszym regionie niewątpliwie ma wpływ specyficzny charakter regionu – tereny leśne stanowią 29,5% ogólnej powierzchni powiatu. W powiecie zawierciańskim wskaźnik zapadalności na 100 tys. ludności (77,9), jest wyższy niż w województwie śląskim (48,9), i w Polsce (53,7).

Tabela 1. Analiza zachorowań na boreliozę z Lyme w Polsce, województwie śląskim i powiecie zawierciańskim, w latach 2009–2019

(i) Rok	Polska		województwo śląskie		powiat zawierciański	
	A	B	A	B	A	B
2009	10332	27,1	1766	38,0	59	48,0
2010	9003	23,6	1522	32,8	40	32,6
2011	9170	23,8	1722	37,2	34	27,8
2012	8786	22,8	1640	35,5	30	24,5
2013	12763	33,1	2278	49,4	50	41,0
2014	13866	36,0	2624	57,1	44	36,2
2015	13624	35,4	2102	45,8	33	27,3
2016	21220	55,2	3264	71,5	85	70,9
2017	21528	56,0	2779	61,0	76	63,3
2018	20139	52,4	2625	57,8	89	74,9
2019	20614	53,7	2215	48,9	92	77,9

A – liczba zachorowań na chorobę zakaźną

B – wskaźnik zapadalności na chorobę zakaźną (zachorowania/100 tys. ludności)

Styczeń i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień

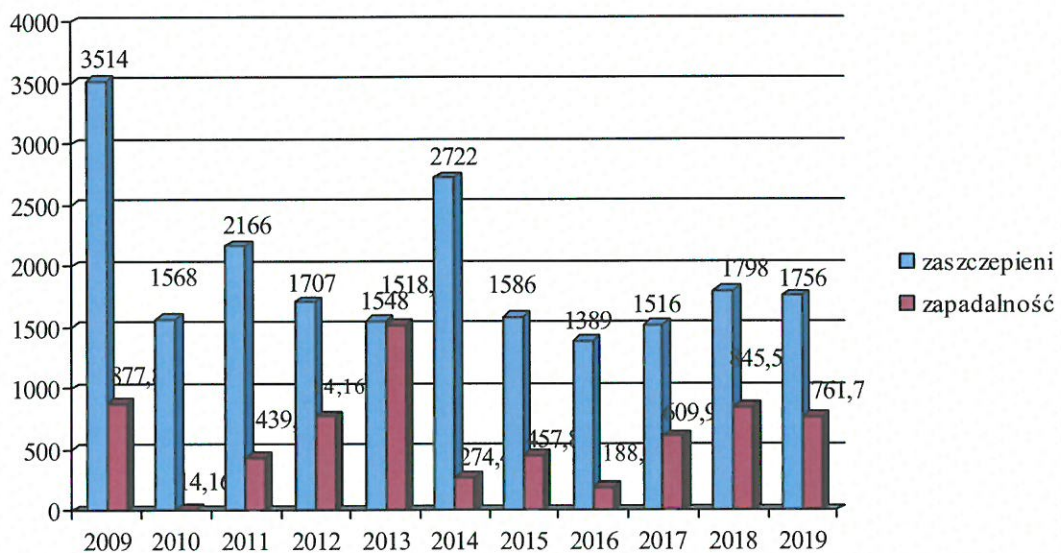
W 2019 roku w Polsce rozpoczęto szczepienia u 8059 osób w związku ze styczeńnością i narażeniem na wściekliznę, w województwie śląskim u 732 osób, wśród osób z powiatu zawierciańskiego rozpoczęto szczepienia u 14 osób pokąsanych.

Grypa

Od stycznia do końca grudnia do PSSE w Zawierciu zgłoszono 899 przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, mniej niż w roku ubiegłym (1004 przypadki).

Pomimo, iż szczepienia przeciwko grypie są bezpieczną i skuteczną metodą profilaktyki, a szczepionka jest dostępna na rynku, zaszczepiło się jedynie 1756 mieszkańców powiatu zawierciańskiego, (co stanowi 1,4 % populacji powiatu), podobnie jak w roku ubiegłym, i stanowi tylko symboliczny procent ogółu ludności.

Wykres 1. Liczba osób, które zaszczepiły się przeciwko grypie i wskaźnik zapadalności na grypę i zachorowania grypopodobne w powiecie zawierciańskim w latach 2009-2019

AIDS i nowo wykryte zakażenia HIV

Gromadzenie, weryfikacja, analiza i upowszechnianie informacji o zakażeniach ludzkim wirusem niedoboru odporności (HIV) i zespołu nabytego niedoboru odporności AIDS należy do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2019 roku w Polsce zarejestrowano 1751 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV i 123 zachorowań na AIDS, a w województwie śląskim 256 zakażeń i 19 zachorowań. W powiecie zawierciańskim w roku 2019 zarejestrowano 3 przypadki nowo wykrytych zakażeń HIV, nie odnotowano zachorowań na AIDS.

Choroby przenoszone drogą płciową

Kiła

W powiecie zawierciańskim w 2019 roku odnotowano 1 przypadek, (w analogicznym okresie roku ubiegłego zarejestrowano 2 zachorowania). Wskaźnik zapadalności wynosi 0,8 i jest niższy od województwa śląskiego (3,2), i niższy od zapadalności w Polsce (4,3).

1.4 Zakażenia i zatrucia pokarmowe

Salmonelloza - zatrucia pokarmowe

W 2019 roku, w Polsce odnotowano 8928 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella, w województwie śląskim – 1017 przypadków, w powiecie zawierciańskim – 17.

Zatrucie pokarmowe wywołane przez Salmonellę było przyczyną powstania 1 ogniska zatrucia pokarmowego, obejmującego w sumie 2 osoby, które uległy zatruciu w środowisku domowym.

Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim (14,4), jest niższy niż w Polsce (23,2) i województwie śląskim (22,5).

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem

W powiecie zawierciańskim w 2019 roku zarejestrowano 27 przypadków bakteryjnych zakażeń jelitowych. W 26 przypadkach czynnikiem etiologicznym było Clostridium difficile, w 1 przypadku czynnik etiologiczny nie został określony. Zarejestrowane zachorowania Clostridium difficile w 84,6 % dotyczyły osób starszych po 60 r.ż., u 75 % chorych stwierdzono zachorowanie po stosowanej długotrwałej antybiotykoterapii, wszystkie przypadki były hospitalizowane.

Wskaźnik zapadalności – w powiecie zawierciańskim (22,9) jest niższy niż w Polsce (39,2), i w województwie śląskim (53,7).

Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe ogółem

W powiecie zawierciańskim w 2019 r., zarejestrowano 3 przypadki bakteryjnych zatruc pokarmowych, czynnika etiologicznego nie określono.

Wskaźnik zapadalności – w powiecie zawierciańskim (2,5) jest wyższy niż w Polsce (1,2), i w województwie śląskim (2,2).

Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem

W 2019 roku do PSSE w Zawierciu zgłoszono 58 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych. W 40 przypadkach zachorowań czynnikiem etiologicznym był rotawirus, w 13 przypadkach adenowirus, w 1 przypadku norowirus, w pozostałych przypadkach czynnik etiologiczny był nieokreślony. Wśród wszystkich zachorowań dzieci do lat 2 stanowią – 56,9%.

Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim był niższy niż w Polsce (161,9) i województwie śląskim (144,9) i wynosił 49,1.

Biegunki i zapalenia żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W powiecie zawierciańskim w 2019 roku zarejestrowano 37 przypadków zachorowań, w 13 przypadkach zachorowania dotyczyły dzieci do lat 2.

Wskaźnik zapadalności – w powiecie zawierciańskim (31,3) jest niższy niż w Polsce (175,1), i województwie śląskim (126,8).

Tabela 2. Analiza zachorowań na wybrane choroby zakaźne w powiecie zawierciańskim, województwie śląskim i Polsce w 2019 roku

Lp	Jednostka chorobowa (symbole wg. „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych” ICD - 10)		Powiat zawierciański		Województwo śląskie		Polska	
			A	B	A	B	A	B
1	Salmonelloza - zatrucie pokarmowe (A02.0)		17	14,4	1017	22,5	8928	23,2
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	wywołane przez Clostridium difficile (A04.7)	26	22,0	1750	38,7	11306	29,4
3		nieokreślone (A04.9)	1	0,8	183	4,0	1418	3,6
4	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - nieokreślone (A05.9)		3	2,5	98	2,2	381	0,9
5	Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy (A08.0)	40	33,9	3138	69,3	34007	88,5
6		wywołane przez norowirusy (A08.1)	1	0,8	357	7,9	5537	14,4
7		inne określone (A08.2-3)	13	11,0	1028	22,7	6389	16,6
8		nieokreślone (A08.4)	4	3,4	2033	44,9	16241	42,2
9	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – ogółem (A09)	ogółem	37	31,3	5739	126,8	67245	175,1
10	Biegunki u dzieci do lat 2 (A04, A05, A08, A09) *		46	252,5*	5059	602,8*	47575	621,7*
11	Krzusiec (A37)		1	0,8	138	3,0	1626	4,2
12	Płonica /szkarlatyna/ (A38)		5	4,2	3129	69,2	20838	54,2
13	Kiła (A50;A51;A52;A53)		1	0,8	147	3,2	1658	4,3
14	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna - róża (A46)		21	17,8	1091	24,1	6162	16,0
15	Borelioza z Lyme (A69.2)		92	77,9	2215	48,9	20614	53,7
16	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień (Z20.3/Z24.2;Z28)		14	11,9	732	16,2	8059	20,9
17	Kleszczowe zapalenie mózgu (A84)		1	0,8	4	0,1	265	0,6
18	Inne wirusowe zapalenie mózgu – nieokreślone ((A86)		1	0,8	8	0,2	63	0,1
19	Wirusowe zapalenie opon mózgowych - inne określone i nieokreśl. (A87.1-9;B02.1)		1	0,8	57	1,2	805	2,1
20	Ospa wietrzna (B01)		535	453,3	25147	555,8	180487	469,9
21	Odra (B05)		20	16,9	274	6,0	1492	3,8
22	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A (B15.9)	4	3,4	282	6,2	1065	2,8
23		typu B – przewlekłe i BNO (B18.0-1)	5	4,2	412	9,1	2814	7,3
24		typu C – przewlekłe i BNO (B18.2)	8	6,8	359	7,9	3283	8,5
25	Nowozykryte zakażenia HIV (Z21)		3	2,5	256	5,6	1751	4,6
26	Świnka /nagminne zapalenie przyusznicy/ (B26)		1	0,8	173	3,8	1338	3,5
27	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu	inne określone (G00.2-8; G04.2)	2	1,7	25	0,5	123	0,3
28	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (G03)		1	0,8	82	1,8	769	2,00
29	Gruźlica (A15-A19)		13	11,0				

A - Liczba zachorowań na chorobę zakaźną

B - Wskaźnik zapadalności na chorobę zakaźną (zachorowania/ 100 tys. ludności)

B*- Wskaźnik zapadalności na biegunki u dzieci do lat 2 (zachorowania/10 tys. dzieci do lat 2)

2. Nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

Na terenie powiatu zawierciańskiego w 2019 r. nadzorem sanitarnym objęto 215 podmiotów działalności leczniczej (128 praktyk zawodowych i 87 zakładów opieki zdrowotnej). Przeprowadzono kontrole sanitarne w 154 podmiotach prowadzących działalność leczniczą (w tym 81 prywatnych gabinetów i 73 zakładów opieki zdrowotnej) tj. 71% zewidencjonowanych podmiotów, przeprowadzając 259 kontroli. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, dokonano oceny procedur dezynfekcyjnych w zakresie prawidłowości doboru i stosowania środków dezynfekcyjnych, przygotowywania i sposobu przechowywania preparatów dezynfekcyjnych, a także procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne, oraz sposobu postępowania z odpadami medycznymi pod kątem wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi.

Dostępność i użycie środków ochrony osobistej oraz zabezpieczenie w środki dezynfekcyjne w skontrolowanych placówkach w zakresie ilościowym i asortymentowym oceniono, jako wystarczające.

W 8 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego kontrolowanych pomieszczeń, w przechowywaniu wyrobów medycznych i sterylnego sprzętu medycznego, sposobu postępowania z odpadami medycznymi oraz postępowania niezgodnego z procedurą w związku z utylizacją preparatów szczepionkowych. W wyniku stwierdzonych uchybień wydano 4 decyzje administracyjne, w 5 przypadkach ukarano osoby odpowiedzialne grzywną w postaci mandatu karnego.

Podmioty lecznicze spełniają wymagania obowiązującego Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019r., poz. 595). Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 r., o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016 poz. 960), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie wydaje, w drodze decyzji administracyjnej, opinii potwierdzającej spełnienie warunków wykonywania działalności leczniczej.

Szpital Powiatowy w Zawierciu objęty jest nadzorem przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

3. Szczepienia ochronne

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma charakter powszechny i podlegają mu osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

Obowiązkami szczepień ochronnych objętych jest 13 chorób zakaźnych, są to: błonica, gruźlica, inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*, krztusiec, nagminne zakażenie przyusznic (świnka), odra, ospa wietrzna, ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis), różyczka, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz wścieklizna. W odniesieniu do każdej z tych chorób określono osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz wiek i inne okoliczności stanowiące przesłankę do nałożenia obowiązku szczepień ochronnych na te osoby. Uzupełnieniem ww. regulacji prawnych jest ogłaszany corocznie przez Głównego Inspektora Sanitarnego w drodze komunikatu Program Szczepień Ochronnych przeznaczony dla lekarzy i pielęgniarek będących realizatorami obowiązkowych szczepień ochronnych.

Na terenie powiatu zawierciańskiego obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywano w 39 punktach szczepień (30 placówkach nadzorowanych przez PPIS w Zawierciu oraz 1 placówce będącej pod nadzorem Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego – Szpital Powiatowy).

Populacja objęta obowiązkowym Programem Szczepień Ochronnych w roku 2019 liczyła 19 707 dzieci i młodzieży.

Na podstawie posiadanych danych od świadczeniodawców – rocznego sprawozdania ze szczepień ochronnych – dokonano analizy stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie zawierciańskim w 2019 r. Wykonanie szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym przebiegało prawidłowo. Poziom zaszczepienia dzieci w poszczególnych rocznikach jest zbliżony do poziomu zaszczepienia dzieci w roku 2018. W ramach nadzoru nad szczepieniami w 2019 r. przeprowadzono 73 kontrole w zakresie szczepień ochronnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia, z dnia 21 grudnia 2010 roku, w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, do PSSE w Zawierciu zgłoszono 7 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych

oraz 1 poważny NOP. Troje dzieci było hospitalizowanych w związku z odczynem poszczepiennym przez okres od 3-6 dni. Wszystkie dzieci w pełni powróciły do zdrowia.

Tabela 4. Wykaz niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszonych do PSSE w Zawierciu w 2019

WYKAZ NIEPOŻĄDANYCH ODCZYNÓW POSZCZEPIENNYCH ZGŁOSZONYCH DO PSSE W 2019 R.				
Lp .	Liczba zgłoszonych przypadków NOP	Hospitalizacja	Nazwa szczepionki	Uwagi
1	1	Nie	MMR Vax Pro	odczyn łagodny
2	1	Nie	Tetraxim	odczyn łagodny
3	1	Tak, 3 dni	DTP	odczyn poważny
4	1	Nie	Infanrix Hexa	odczyn łagodny
5	1	Nie	Engerix B	odczyn łagodny
6	1	Tak, 6 dni	DTP, Imovax Polio, Act-Hib, Synflorix	odczyn łagodny
7	1	Tak, 4 dni	DTP, Imovax Polio, Act-Hib,	odczyn łagodny
8	1	Nie	MMR Vax Pro	odczyn łagodny

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywają tzw. szczepienia zalecane. W roku 2019 ww. preparatami zaszczepiły się 3042 osoby, spośród których najliczniejszą grupę stanowiły osoby zaszczepione przeciwko grypie - 1756 osób oraz osoby zaszczepione przeciwko WZW B - 719 osób.

Problem stanowią osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych. Na koniec 2018 roku liczba opiekunów prawnych, którzy nie poddali szczepieniom dzieci wynosiła 142 osoby, na koniec roku 2019 od obowiązku uchylało się 159 osób.

Jako osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych wykazano wyłącznie te osoby, które zobowiązane do poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym zostały zgłoszone przez lekarzy, jako osoby uchylające się spełniając jednocześnie 4 kryteria:

- zostały powiadomione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej o konieczności poddania się obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu w określonym terminie,
- nie zgłosiły się do lekarza w celu przeprowadzenia badania kwalifikacyjnego do szczepienia i do samego szczepienia,
- nie przedstawiły zaświadczenia o wcześniejszym poddaniu się szczepieniu w ramach szczepień zalecanych,
- nie stwierdzono u nich przeciwwskazań zdrowotnych do szczepień lub wskazań do czasowego odroczenia ich przeprowadzenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu, jako organ administracji publicznej sprawujący nadzór nad realizacją szczepień ochronnych, jest uprawniony do żądania w drodze egzekucji administracyjnej wykonania obowiązku szczepień. Organem egzekucyjnym właściwym w sprawie prowadzenia egzekucji obowiązku szczepień jest wojewoda, do którego kierowane są wnioski. Skierowanie wniosku do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień jest poprzedzone wystosowaniem do osoby uchylającej się upomnienia zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku szczepień ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, następnie sporządzeniem tzw. tytułu wykonawczego. Prowadzone działania propagujące wiedzę o znaczeniu szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym przekonały 42 opiekunów, którzy uchylali się od obowiązku szczepień, do poddania się szczepieniom. Jednocześnie w roku 2019 do PSSE w Zawierciu, przez świadczeniodawców, zostało zgłoszonych 59 nowych osób uchylających się od szczepień.

Ponadto należy podkreślić, iż wśród liczby wykazanych osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych są również osoby, które były wykazane w latach poprzednich i nadal nie dopełniły tego obowiązku.

Reasumując w powiecie zawierciańskim dotychczas nie odnotowano znaczącego spadku uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym i poziom wyszczepialności należy uznać za zadawalający. Niemniej należy obserwować i rzetelnie monitorować sytuację

dot. niedopełniania obowiązku szczepień, bowiem ma to istotny wpływ na osiągnięcie odporności zbiorowiskowej w populacji. Wymaga to szczególnego zaangażowania i mobilizacji wszystkich jednostek biorących udział w realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

4. Wnioski

- Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i zakażeń w powiecie zawierciańskim w 2019 roku należy uznać za ogólnie dobrą. W przypadku większości chorób (za wyjątkiem odry) zachorowania utrzymywały się na stabilnym poziomie.
- Podobnie jak w roku ubiegłym, wirusy były czynnikiem etiologicznym odpowiedzialnym za największą liczbę zachorowań. Największą liczbę spośród podejrzeń/zachorowań/zakażeń w roku 2019, aż 899 stanowiły grypa i podejrzenia zachorowań na grypę.
- W 2019 roku na terenie powiatu zawierciańskiego odnotowano 2 ogniska epidemiczne o etiologii wirusowej (odra) i bakteryjnej (salmonella). Wskutek podjętych działań ogniska epidemiczne wygaszono.
- Wśród chorób objętych obowiązkową profilaktyką swoistą ujętą w Programie Szczepień Ochronnych w 2019 r. nie zarejestrowano zachorowań na błonicę, tężec, poliomyelitis, różyczką.
- Wykonanie szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym przebiegało prawidłowo. Nie odnotowano znaczącego spadku uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym i poziom wyszczepialności jest zadowalający.
- Kontynuowany jest nadzór nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS przypadków uchylania się od obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie do tego zobowiązane i działania propagujące wiedzę o znaczeniu szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym.

II. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

1. Ocena stanu sanitarnego – ogólna

W roku 2019 r. w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności znajdowało się 1371 zakładów, w tym 21 miejsc produkcji i obrotu przedmiotami użytku i 15 miejsc obrotu produktami kosmetycznymi.

Skontrolowano 521 zakładów (w tym 6 zakładów obrotu produktami kosmetycznymi). We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 796 kontroli sanitarnych, w tym 6 kontroli w miejscach obrotu produktami kosmetycznymi i 4 kontrole graniczne. Przeprowadzono 280 kontroli kompleksowych z wykorzystaniem obowiązujących arkuszy oceny zakładu i 3 kontrole w miejscach obrotu produktami kosmetycznymi, 366 kontroli doraźnych (w tym 84 kontrole interwencyjne) oraz 143 kontrole sprawdzające i 4 kontrole graniczne.

Wydano 505 decyzji administracyjnych tj. 253 decyzje merytoryczne (w tym 57 decyzji nakazujących, 74 decyzje zatwierdzające nowy obiekt) i 252 płatnicze. Nałożono 72 grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 15 100,00 zł.

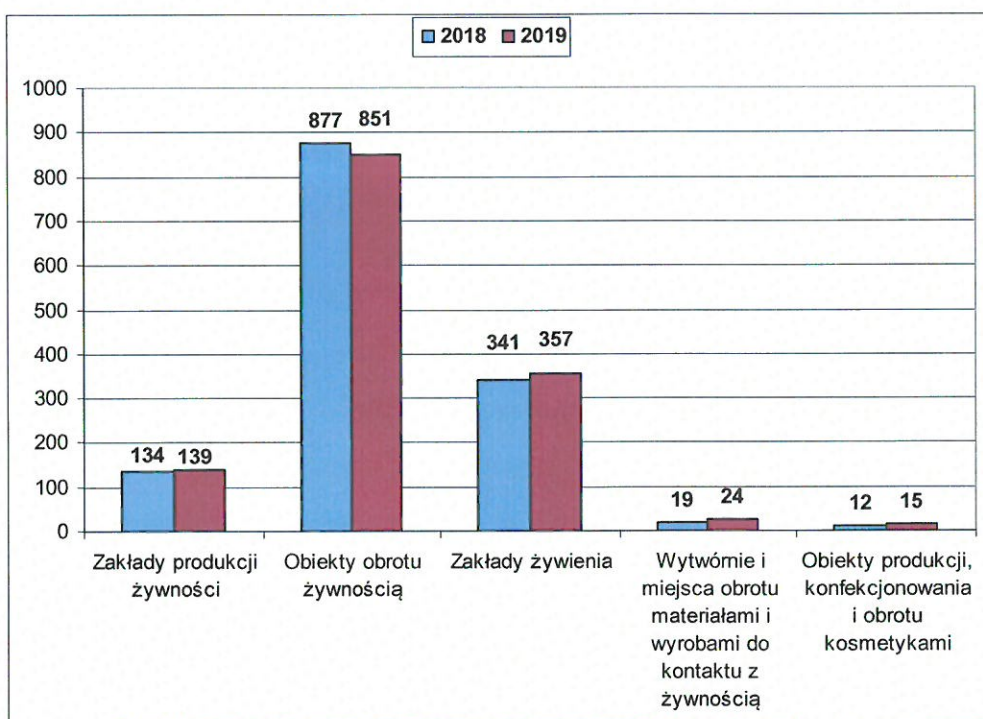
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 468 próbek: 423 próbki żywności (w tym 388 próbek żywności krajowej, 28 próbek z krajów UE oraz 7 próbek z importu), 33 próbki sanitarne (zmiotki lub wytrzepiny z koszyczków, wymazy ze sprzętu i rąk), 5 próbek wyrobów do kontaktu z żywnością i 7 próbek produktów kosmetycznych.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego w 2019 r. wydano:

- 116 decyzji administracyjnych w związku z naruszeniem wymagań w tym: 57 decyzji terminowych, 4 nakazujące wycofanie środków spożywczych z obrotu i 1 decyzja zawieszenia działalności zakładu
- 10 upomnień
- 1 tytuł wykonawczy i 3 postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia
- sporządzono 3 wnioski do WSSE w Katowicach o nałożenie kary pieniężnej przez ŚPWIS. 1 wniosek wystawiono w wyniku stwierdzenia prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją zatwierdzającą zakład, 1 wniosek z powodu braku realizacji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności i 1 wniosek w związku z nieprzestrzeganiem wymagań

Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Osoby odpowiedzialne za uchybienia stwierdzone podczas kontroli zostały ukarane grzywnami w drodze mandatu karnego (72 na kwotę 15 100,00 zł.).

Wykres 1. Rodzaj obiektów objętych nadzorem w latach 2018-2019

Wykres 2. Działania represyjne w latach 2018-2019

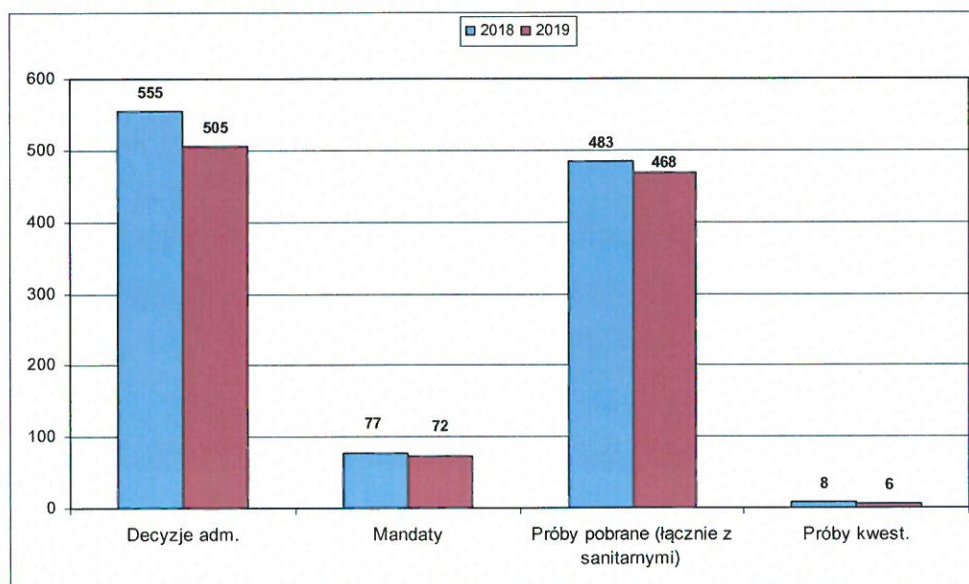

Tabela 1. Stan sanitarny w rozbiciu na grupy obiektów w 2019 r.

Rok 2019	Liczba obiektów zarejestrowanych	Skontrolowano obiektów	%	W tym: sklasyfikowano obiektów	%	W tym :obiekty uznane za złe	%	Liczba kontroli i rekontroli	Wskaźnik częstości kontroli
Obiekty produkcji żywności	139	81	59	46	57	0	0	122	87
Obiekty obrotu żywnością	851	267	31	152	57	1	0,6	430	50
Obiekty żywienia zbiorowego	357	157	44	82	52	1	1,2	223	62
Wytwórnice i obrót materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	24	10	42	0	0	0	0	11	45
Razem	1371	515	38	280	54	2	0,7	786	57

2. Obiekty produkcji żywności

W roku 2019 w rejestrze zakładów znajdowało się 139 zakładów produkcyjnych, z czego skontrolowano 81. Zatwierdzono 7 zakładów.

Stan sanitarno-techniczny zakładów oceniano na podstawie obowiązujących arkuszy oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/żywienia zbiorowego/ materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wszystkie zakłady zostały ocenione jako zgodne z wymogami.

Stan techniczny zakładów produkcji żywności jest zróżnicowany, tj. od obiektów zmodernizowanych, dobrze wyposażonych, po zakłady starsze, o gorszym stanie technicznym.

Najczęściej stwierdzone podczas kontroli uchybienia to m.in.:

- zły stan techniczny pomieszczeń produkcyjnych i sprzętu (niewłaściwy stan ścian i sufitów pomieszczeń produkcyjnych, zniszczone powierzchnie podłóg, skorodowany sprzęt produkcyjny),
- niewłaściwy bieżący stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i sprzętu (brak czystości i porządku).

W 2019 r. na właścicieli w/w zakładów wydano 22 decyzje administracyjne i nałożono 9 grzywien w drodze mandatu karnego na kwotę 2650,00 zł. Wydano 1 decyzję zawieszającą działalność zakładu – piekarni, z powodu bardzo złego bieżącego stanu higieniczno-sanitarnego zakładu oraz obecności szkodników (żywych larw) w pomieszczeniach produkcyjnych. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie uchybień, zakład rozpoczął produkcję. Pobrano 138 próbek żywności do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych, w tym w piekarniach pobrano 24 próbki sanitarne (zmiotki lub wytrzepiny z koszyczków). 3 próbki sanitarne nie spełniały wymagań, ze względu na obecność szkodników zbożowo – mącznych lub ich pozostałości.

3. Obiekty obrotu żywnością

W roku 2019 skontrolowano 267 zakładów obrotu żywnością z 851 prowadzących działalność handlową na terenie powiatu zawierciańskiego, zatwierdzono 39 zakładów.

W miejscach obrotu środkami spożywczymi, za stwierdzone uchybienia nałożono na osoby odpowiedzialne 42 mandaty karne na kwotę 8150,00 zł. Wydano 58 decyzji administracyjnych, w tym 4 wycofania z obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia/daty min. trwałości.

Stwierdzono 1 zakład niezgodny z wymaganiami (sklep spożywczy- brak orzeczeń lekarskich właściciela i personelu, zły bieżący stan sanitarno-higieniczny zakładu).

Sporządzono 3 wnioski o ukaranie do ŚPWIS w Katowicach:

- skierowano o ukaranie właściciela sklepu piekarniczego z powodu nieprzestrzegania wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności,
- właściciela kiosku szkolnego za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niespełniających wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.

w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach,

- właściciela sklepu spożywczego za rozszerzenie działalności bez zgody PPIS w Zawierciu.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego:

- niewłaściwy stan techniczny wyposażenia i sprzętu,
- niewłaściwy stan powierzchni ścian, sufitów i podłóg.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego:

- brak czystości i porządku pomieszczeń i wyposażenia,
- brak zabezpieczenia żywności nieopakowanej przed zanieczyszczeniem,
- brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego żywności łatwo psującej się,
- brak higieny podczas podawania i/lub pakowania żywności

Ogółem w miejscach obrotu pobrano do badań laboratoryjnych 302 próbki żywności, wszystkie spełniały wymogi odpowiednich norm i przepisów.

4. Zakłady żywienia zbiorowego ogółem

W 2019 roku skontrolowano 157 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 114 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i 43 typu zamkniętego. W obiektach tych przeprowadzono ogółem 223 kontrole. 1 z zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego uznano za „niezgodny z wymaganiami”, co wynikało z arkusza oceny sanitarnej.

Najczęstsze uchybienia w zakładach żywienia zbiorowego otwartego:

- brak segregacji surowców, półproduktów i wyrobów gotowych w urządzeniach chłodniczych i zamrażających,
- brak porządku i czystości w zakładzie.

W zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego nałożono 18 grzywnien w drodze mandatu karnego na kwotę 3 950,00 zł.

W zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego nałożono 3 grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 350,00 zł.

Pobrano, do oceny laboratoryjnej, 3 próbki posiłków w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego tj. 2 ze stołówek żłobkowych i 1 ze stołówki szkolnej. Próby nie były kwestionowane.

Mała gastronomia

W 2019 r. skontrolowano 39 zakładów małej gastronomii, przeprowadzono 48 kontroli. Zgodnie z arkuszem oceniono 23 zakłady.

Najczęściej stwierdzano uchybienia:

- niewłaściwy stan techniczny ścian i sufitów pomieszczeń,
- niewłaściwy stan techniczny sprzętu stykającego się z żywnością,
- brudne urządzenia i sprzęt.

Za stwierdzone wykroczenia nałożono 2 mandaty karne na kwotę 350,00 zł. Wydano 5 decyzji administracyjnych.

Podczas kontroli w zakładach żywienia dzieci i młodzieży pobierano jadłospisy dekadowe do oceny teoretycznej. Oceniono 12 jadłospisów, w tym 6 pobranych w stołówkach szkolnych, 3 w stołówkach przedszkolnych i 3 w żłobkach. Dodatkowo pobrano 2 posiłki obiadowe w żłobkach do oceny laboratoryjnej (zgodnie z planem poboru próbek) i 1 posiłek w stołówce szkolnej, z powodu złożonej interwencji. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oceny laboratoryjnej.

W styczniu 2019 r. wydano 1 decyzję nakazującą na zapewnienie w żłobku wyżywienia zgodnie z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającymi z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej, opracowanymi przez Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie (w posiłku pobranym do badania pod koniec 2018 r. stwierdzono niską wartość kaloryczną w przeliczeniu na masę posiłku, niski % udział energii z tłuszczu i wysoką zawartość chlorku sodu). Wynik badania, ponownie pobranego posiłku, nie wykazał nieprawidłowości – decyzję wykonano.

Podczas kontroli w zakładach żywienia dzieci i młodzieży oceniano przestrzeganie wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W 2019 r. przeprowadzono 19 kontroli w w/w zakładach, podczas których oceniano wdrożenie w/w rozporządzenia (w tym w 2 sklepikach szkolnych i 17 stołówkach szkolnych i przedszkolnych).

W 1 sklepiu szkolnym kontrola wykazała wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań w/w rozporządzenia. Wydano decyzję nakazującą dostosowanie asortymentu sprzedawanej żywności do wymogów rozporządzenia MZ z 27 lipca 2016 r., a właściciela skierowano o ukaranie przez ŚPWIS w Katowicach.

5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2019 roku pobrano do badań laboratoryjnych 388 próbek krajowych środków spożywczych z różnego rodzaju obiektów żywieniowo – żywnościowych. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne i ocenę znakowania.

Przebadano ogółem:

- pod względem mikrobiologicznym – 265 próbek
- pod względem chemicznym – 81 próbek
- pod względem organoleptycznym – 40 próbek
- pod względem oznakowania – 274 próbki

W 2019 roku pod względem znakowania oceniono 388 próbek krajowych, wszystkie były zgodne z wymaganiami.

W ramach akcji „mklik próchniczek” w 11 piekarniach pobrano 24 próbki do badań sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. W 3 próbkach stwierdzono obecność szkodników zbożowo-mącznych. Wydano decyzje z terminem natychmiastowej wykonalności na doprowadzenie pomieszczeń piekarni do prawidłowego stanu sanitarnego, w tym przeprowadzenia skutecznej dezynsekcji. Ponownie pobrane próbki potwierdziły skuteczność podjętych działań.

W kuchni jednego z obozów pobrano do badań laboratoryjnych wymazy ze sprzętu kuchennego i rąk personelu (9). Wykonane badania wykazały obecność gronkowców koagulazo-dodatnich na rękach jednego z pracowników kuchni, oraz niewielkie ilości enterobacteriaceae na powierzchni dzbanka szklanego na kompot i łyżki drewnianej. Osoba, u której stwierdzono obecność bakterii, została odsunięta od prac związanych z wytwarzaniem, pakowaniem, dystrybucją i przechowywaniem żywności nieopakowanej, na mocy decyzji PPIS w Zawierciu.

Jakość zdrowotna środków spożywczych z UE

W 2019 roku pobrano do badań laboratoryjnych 28 próbek wyprodukowanych na terenie UE środków spożywczych z różnego rodzaju obiektów żywnościowo – żywnościowych. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne i ocenę znakowania.

Przebadano ogółem:

- pod względem mikrobiologicznym – 5 próbek
- pod względem chemicznym – 23 próbki
- pod względem organoleptycznym – nie badano
- pod względem oznakowania – 24 próbki

W 2019 roku pod względem znakowania oceniono 24 próbki z krajów UE, wszystkie były zgodne z wymaganiami.

Jakość zdrowotna środków spożywczych z importu

Przebadano 7 próbek żywności z importu, w tym;

- pod względem mikrobiologicznym – nie badano
- pod względem chemicznym – 7 próbek
- pod względem organoleptycznym – nie badano
- pod względem oznakowania – 5 próbek

Próbki nie podlegały kwestionowaniu.

Tabela 2. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2018-2019

Rok	Próbki zbadane*	Próbki zdyskwalifikowane*	W tym					
			krajowe		UE		Import	
			zbadane	zdyskwalifikowanee %	zbadane	zdyskwalifikowane %	zbadane	Zdyskwalifikowane %
2018	453	0	394	0,76	28	0	31	0
2019	423	6	388	1,5	28	0	7	0

* nie uwzględniono próbek sanitarnych (zmiotki, posiłki kontrolne, zatrucia pokarmowe), produktów kosmetycznych i materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

6. Nadzór nad importem/exportem

W 2019 r. 3 przedsiębiorców składało wnioski o przeprowadzenie kontroli granicznej, w wyniku czego przeprowadzono:

- 2 kontrole graniczne żywności przeznaczonej na eksport , oceniono 2 partie, wydano 2 świadectwa
- 1 kontrolę graniczną żywności importowanej z CRL, oceniono 3 partie, wydano 1 świadectwo
- 1 kontrolę graniczną wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością importowanego z Chin, oceniono 1 partię, wydano 1 świadectwo.

7. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

W ramach systemu RASFF dokonywana jest ocena ryzyka zagrożenia zdrowia w wyniku pojawienia się na rynku produktów szkodliwych dla zdrowia – żywności lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. System RAPEX dotyczy produktów kosmetycznych. W 2019 r. otrzymano 29 powiadomień w ramach systemu RASFF (14 powiadomień alarmowych i 11 informacyjnych) oraz 4 powiadomienia typu NEWS. Otrzymane powiadomienia RASFF dot. różnorodnych produktów i stwierdzonych zanieczyszczeń np. obecności bakterii z gr. Salmonella w filetach z piersi z kurczaka, gorczycy białej, bazylii, bakterii z gr. E.coli w wodzie źródlanej, przekroczenia NDP (najwyższe dopuszczalne poziomy) benzo(a)pirenu w szprotach podwędzanych w oleju, ochratoksyny A w mące żytniej i mące gryczanej, pozostałości pestycydów w ogórkach szklarniowych, jabłkach odmiany LIGOL, stwierdzenie obecności niedeklarowanej substancji alergennej (gluten) w orzeszkach ziemnych panierowanych, migracji formaldehydu w naczyniach bambusowych. W ramach systemu RAPEX otrzymano 5 powiadomień, które dotyczyły np. niewłaściwej jakości mikrobiologicznej chusteczek splukiwanych toaletowych, produktu do farbowania włosów (henna naturalno-ziołowa) oraz chusteczek nawilżających.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono obecności produktów niebezpiecznych na terenie powiatu zawierciańskiego.

Tabela 3. Zestawienie powiadomień typu RASFF w 2019 r.

Kategorie produktów	Powiadomienie alarmowe	Powiadomienie informacyjne
Mięso i przetwory mięsne	1	3
Owoce, przetwory owocowe	-	1
Warzywa, przetwory warzywne	1	-
Suplementy diety	1	1
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	1	2
Zboża i przetwory zbożowe	2	-
Zioła i przyprawy	3	-
Nasiona roślin oleistych	1	2
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	-	1
Ryby i przetwory rybne	1	-
Oleje	1	-
Wyroby garmazeryjne	-	1
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	-

8. Nadzór nad wyrobami i materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2019 roku przeprowadzono 6 kontroli w zakładach obrotu produktami kosmetycznymi i 11 w miejscach produkcji lub obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Pobrano 5 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (1 próbkę wyrobów szklanych, 1 próbkę wyrobów ceramicznych do badań w kierunku migracji metali szkodliwych dla zdrowia, 1 próbkę opakowań z tworzyw sztucznych do badań chemicznych, 1 próbkę wyrobów z melaminy w kierunku migracji formaldehydu oraz 1 próbkę wyrobów kuchennych z poliamidu w kierunku migracji PAAs). 4 z pobranych 5 próbek były również oceniane na znakowanie. Wszystkie pobrane próbki były zgodne z wymogami.

9 . Nadzór nad kosmetykami

W 2019 roku przeprowadzono 6 kontroli z zakładach obrotu kosmetykami
W miejscach obrotu pobrano 7 próbek produktów kosmetycznych do badań chemicznych oraz oceny znakowania. Próbki spełniały wymogi prawa w badanym zakresie.

10. Interwencje

W 2019 r. wpłynęły 52 wnioski o interwencję (w tym 32 anonimowe), z czego w 32 przypadkach kontrole nie potwierdziły zarzutów. W wyniku kontroli interwencyjnych nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 4 500,00 zł, wydano 1 decyzję zawieszającą działalność zakładu, skierowano 1 wniosek o ukaranie do ŚWIS za nieprzestrzeganie wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, w kiosku szkolnym. Wydano 3 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu żywności po upływie daty min. trwałości/terminu przydatności do spożycia. W wyniku wniesionych interwencji pobrano do badania laboratoryjnego 1 posiłek przedszkolny, oraz 3 jadłospisy dekadowe do oceny teoretycznej.

W większości interwencje dotyczyły wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej (nieświeżych posiłków, sprzedaży żywności po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości lub obecności zanieczyszczeń fizycznych), złego bieżącego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń zakładów żywieniowo-żywnościowych, a także niezachowania higieny przez personel podczas sprzedaży żywności. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarnego. Interwencje były rozpatrywane rzetelnie i terminowo. Osoby interweniujące, które podały swoje dane osobowe i adres zamieszkania, otrzymywały odpowiedzi na piśmie. Osoby składające interwencje drogą elektroniczną, otrzymywały odpowiedzi zwrotne na adres e-mail.

11. Działania ukierunkowane problemowo/akcje

„Kontrola zakładów prowadzących działalność w miejscowościach wypoczynku i przy trasach turystycznych”

W obiektach zlokalizowanych przy trasach turystycznych, pielgrzymek lub w miejscach wypoczynku przeprowadzono 134 kontrole. Niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny stwierdzono w ok. 14% kontrolowanych zakładów, w wyniku czego nałożono łącznie 18 mandatów karnych na kwotę 4 200,00 zł. Żaden z kontrolowanych zakładów nie został zakwalifikowany na podstawie arkusza oceny do tzw. obiektów niezgodnych. Wydano 12 decyzji nakazujących, które zostały wykonane w terminie.

W omawianym okresie wpłynęło 7 interwencji dot. w/w zakładów, z czego 4 uznano za uzasadnione. Przyczyną interwencji była głównie niewłaściwa jakość zdrowotna żywności, brak higieny podczas sprzedaży żywności. W każdym przypadku interwencji przeprowadzono kontrole interwencyjne. Nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1250,00 zł.

„Bezpieczne ferie 2019” i „Bezpieczne wakacje 2019”

W okresie ferii zimowych prowadzono kontrole w obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży. Skontrolowano 7 tego rodzaju placówek na terenie powiatu zawierciańskiego. Wśród nich były 4 miejsca wypoczynku zorganizowanego w miejscu zamieszkania (w Szkołach Podstawowych) i 3 obiekty w ośrodkach wypoczynkowych z bazą noclegową. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień z zakresu bieżącego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i urządzeń, jak również nieprawidłowości mogących wpływać negatywnie na jakość zdrowotną przygotowywanych posiłków.

W okresie wakacyjnym przeprowadzono 26 kontroli i rekontroli bloków żywieniowych w 22 obiektach, w których odbywały się turnusy wypoczynkowe dzieci i młodzieży. Było to 13 obiektów ze stałą infrastrukturą (hotelowe), 2 stołówki szkolne i 7 kuchni obozowych (bez stałej infrastruktury - pod namiotami). W kuchni jednego z obozów pobrano do badań laboratoryjnych wymazy ze sprzętu kuchennego i rąk personelu. Wykonane badania wykazały obecność gronkowców koagulazo-dodatnich na rękach jednego z pracowników kuchni, oraz niewielkie ilości enterobacteriaceae na powierzchni dzbanka szklanego na kompot i łyżki drewnianej. Osoba, u której stwierdzono obecność bakterii,

została odsunięta od prac związanych z wytwarzaniem, pakowaniem, dystrybucją i przechowywaniem żywności nieopakowanej, na mocy decyzji PPIS w Zawierciu.

W 3 obiektach nałożono mandaty karne za następujące uchybienia:

- 100,00 zł – za brak przestrzegania rozdziału podczas wykonywania prac czystych i brudnych na poszczególnych stanowiskach,
- 50,00 zł – za brak orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika kuchni
- 300,00 zł. – za magazynowanie, mycie i dezynfekcję jaj w kuchni właściwej, przechowywanie wyrobów gotowych do spożycia niezabezpieczonych przed zanieczyszczeniem wtórnym, przechowywanie opakowań jednorazowych na regałach w zmywalni naczyń i na podłodze w pomieszczeniu do przechowywania i dezynfekcji jaj.

„Realizacja Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności”

Jednym z elementów kontroli kompleksowych, a także kontroli tematycznych, była ocena znakowania żywności, w tym zasad oferowania do sprzedaży żywności nieopakowanej lub sprzedawanej „luzem”, pod względem przekazywania konsumentom informacji o znajdujących się w produkcie alergenach. W sumie przeprowadzono 185 kontroli uwzględniających powyższe zagadnienia. W jednym przypadku stwierdzono brak wymaganych informacji, a właściciela skierowano do ukarania przez ŚPWIS. Wydano decyzję nakazującą opracowanie powyższych informacji. Zalecenia decyzji zostały wykonane w wymaganym terminie. W pozostałych obiektach przedsiębiorcy posiadali wymagane informacje, jednakże często wymagały one weryfikacji. Z tego powodu osoby kontrolujące zakład udzielały wyjaśnień w celu ich skorygowania, rozdawano ulotki z przykładami poprawnej informacji o znakowaniu produktów. Zagadnienia te były także elementem kontroli związanych z zatwierdzaniem zakładów – udzielano stosownych informacji i porad.

„Realizacja Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych, w zakresie badań swoich wyrobów, pod kątem ich zgodności z kryteriami mikrobiologicznymi określonymi w załączniku I do w/w rozporządzenia.”

W/w akcja była kontynuacją rozpoczętej w roku 2015 r. i wykazała, że coraz więcej przedsiębiorców posiada badania właścicielskie swoich wyrobów.

W 2019 r. przeprowadzono 24 kontrole w zakładach produkcyjnych, podczas których oceniano w/w rozporządzenie. W ich wyniku wydano 3 decyzje na uzupełnienie badań właścicielskich (w 1 wytwórni lodów i w 2 automatach do lodów). Wszystkie 3 decyzje zostały wykonane.

„Mklik próchniczek”

W ramach prowadzonej akcji w 11 piekarniach pobrano 24 próbki do badań sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. W 3 próbkach stwierdzono obecność szkodników zbożowo-mącznych. Wydano decyzje z terminem natychmiastowej wykonalności, na doprowadzenie pomieszczeń zakładu do właściwego stanu sanitarnego oraz przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji. Ponownie pobrane próbki nie wykazały nieprawidłowości.

„Zasady stosowania materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością”

W 2019 r. skontrolowano 66 zakładów, które wprowadzają do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością lub je stosują.

Były to kontrole kompleksowe lub tematyczne. Skontrolowano 12 zakładów produkcyjnych, 30 sklepów spożywczych, 1 hurtownię, 17 zakładów gastronomicznych, 4 sklepy lub stoiska AGD, 2 wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Podczas kontroli kompleksowych wykorzystywano załączniki do protokołów dot. materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Sprawdzano między innymi oznakowanie opakowań i deklaracje zgodności. Stwierdzono, że często przedsiębiorcy nie posiadają w zakładzie wymaganych dokumentów, lecz po kontakcie z dostawcami, uzyskiwali takowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

„Identyfikowalność warzyw, w tym pochodzenie ziemniaków”

W 2019 r. prowadzono akcję w zakresie wzmożonego nadzoru w zakresie ustalania pochodzenia produktów roślinnych tj. warzyw i owoców, w tym identyfikowalności

podmiotów zaopatrujących w ziemniaki zakłady żywienia zbiorowego. W omawianym okresie przeprowadzono 55 kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości. Informacje o dostawcach ziemniaków przekazywano co 2 miesiące (6 razy) do WSSE w Katowicach.

„AFS – Afrykański Pomór Świń”

Powyższa akcja jest prowadzona od 2016 w związku z rozprzestrzenianiem się ASF. W trakcie kontroli obiektów obrotu i zakładów gastronomicznych, wprowadzających do obrotu mięso i jego przetwory, ze szczególnym uwzględnieniem dziczyzny, sprawdzane jest pochodzenie w/w produktów, a także postępowanie z odpadami kat. III. Comiesięczne raporty z przeprowadzonych kontroli przesyłane były do WSSE w Katowicach. Łącznie, w ciągu roku, przeprowadzono 141 kontroli (4 w kioskach na targowiskach, 74 w zakładach gastronomicznych i 63 w sklepach spożywczych) uwzględniających powyższe. Kontrole kiosków na targowiskach odbywały się przy współudziale przedstawiciela Powiatowego Lekarza Weterynarii w Zawierciu. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości jak również nie stwierdzano w obrocie dziczyzny i wyrobów z dziczyzny.

„Kontrola marketów i sklepów sieciowych”

Akcja ta była prowadzona w okresie 01.02.2019 r.- 31.12.2019 r. Łącznie przeprowadzono 59 kontroli w sklepach sieciowych, w tym w supermarketach, zlokalizowanych na terenie powiatu zawierciańskiego, podczas których sprawdzano utrzymanie czystości, eksponowanie żywności w halach sprzedaży, postępowanie z odpadami, przestrzeganie terminów przydatności do spożycia/dat min. trwałości oraz warunki przewozu towarów spożywczych. W 10 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości. Nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 3300 zł. Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami był zły bieżący stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia tj. brudne, zaśmiecone podłogi, zakurzone półki i opakowania środków spożywczych, brudne urządzenia chłodnicze i zamrażające oraz brak zabezpieczenia żywności nieopakowanej przez zanieczyszczeniem. Wydano 6 decyzji administracyjnych, w tym 4 nakazujące: jedna na uzupełnienie dokumentacji GHP/HACCP o procedury dot. zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników, mycia pomieszczeń i sprzętu, zaopatrzenia w wodę, usuwania nieczystości stałych i płynnych. Druga decyzja dotyczyła zapewnienia dostatecznej ilości

pojemników na odpady stałe oraz regałów/podestów do przechowywania środków spożywczych, dwie kolejne na zapewnienie prawidłowych warunków do przechowywania pieczywa nieopakowanego.

„Ocena żywienia dzieci i młodzieży”

Podczas kontroli w zakładach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży przeprowadzano ocenę żywienia dokonując na miejscu oceny jadłospisów. Jadłospisy dekadowe pobierano do oceny teoretycznej w stacji, za pomocą programu komputerowego VIKT. W ten sposób oceniono 12 jadłospisów dekadowych, w tym 6 pobranych w stołówkach szkolnych, 3 w stołówkach przedszkolnych i 3 w żłobkach. Dodatkowo pobrano 3 posiłki obiadowe (2 w żłobkach i 1 w przedszkolu) do oceny laboratoryjnej. Oceniane jadłospisy i posiłki nie wykazały nieprawidłowości.

„Realizacja Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26.07.2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach”

Podczas kontroli w zakładach żywienia dzieci i młodzieży oceniano przestrzeganie wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W 2019 r. przeprowadzono 19 kontroli w w/w zakładach, podczas których oceniano wdrożenie w/w rozporządzenia (w tym w 2 sklepikach szkolnych i 17 stołówkach szkolnych i przedszkolnych).

W 1 sklepiku szkolnym kontrola wykazała wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań w/w rozporządzenia. Wydano decyzję nakazującą dostosowanie asortymentu sprzedawanej żywności do wymogów rozporządzenia MZ z 27 lipca 2016 r., a właściciela skierowano o ukaranie przez ŚPWIS w Katowicach. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie decyzji.

12. Nadzór nad żywnością prozdrowotną

W 2019 r. prowadzono nadzór nad suplementami diety, środkami specjalnego przeznaczenia żywieniowego i środkami spożywczymi wzbogaconymi witaminami lub składnikami mineralnymi, w tym nad sprzedażą internetową. Łącznie przeprowadzono 17 kontroli w tym: 1 w zakładzie produkującym suplementy diety, 1 w sklepie zielarskim, 2 w aptekach, 2 na stoiskach w siłowniach, 1 w sklepie z suplementami diety, 1 na stoisku w sklepie z art. sportowymi i 9 w marketach wprowadzających do obrotu w/w produkty. Podczas kontroli oceniano znakowanie wprowadzanych do obrotu produktów (6 szt.), a także pobierano próbki do badań laboratoryjnych. Pobrano 19 próbek (5 w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, 2 na substancje dodatkowe, 1 na 3MCPD i Glicydol i 11 na pozostałe parametry jak składniki mineralne, kofeinę, białko i wit. C). Prócz tego 18 próbek oceniono w kierunku znakowania. W 2 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości tj. w jednym przypadku badanie laboratoryjne suplementu wykazało niezgodność zawartości białka w produkcie, z zawartością deklarowaną na opakowaniu przez producenta, w drugim zastosowano nieprawidłowe oświadczenia „Żelazo przyczynia się do prawidłowego tworzenia czerwonych krwinek i hemoglobiny. Witamina C zwiększa wchłanianie żelaza”. W obu przypadkach informacje te zostały przekazane do PPIS, na terenie których prowadzą działalność producenci w/w suplementów tj. do PPIS w Chrzanowie i PPIS w Poznaniu. Podczas kontroli zakładów nie stwierdzono nieprawidłowości, przeprowadzone badania w w/w kierunkach nie były kwestionowane.

W 2019 r. w rejestrze zakładów figurował 1 przedsiębiorca z terenu powiatu zawierciańskiego, wprowadzający do obrotu suplementy diety w sprzedaży internetowej. W kwietniu 2019 r. zaprzestał działalności i został wykreślony z rejestru zakładów będących pod nadzorem PPIS w Zawierciu.

W wyniku otrzymanej informacji z PSSE w Poznaniu, iż na portalu internetowym Allegro oferowany jest suplement diety TESTOLONE RAD 140 zawierający składnik RAD 140, znajdujący się na Liście substancji i metod zabronionych w 2019 r., opracowanej przez Światową Agencję Antydopingową (WADA), a którego dystrybutorem był mieszkaniec Zawiercia, wszczęto postępowanie wyjaśniające, w wyniku którego ustalono, że osoba ta przebywa od kilku lat w Anglii i tam też prowadzi działalność gospodarczą (wysyłki są z Anglii). Przedsiębiorca ten został poinformowany o zakazie wprowadzania do obrotu suplementu diety TESTOLONE RAD 140, a następnie poinformował PPIS w Zawierciu, iż

jego 2 aukcje oferujące w/w produkt, zostały zakończone. Z obserwacji prowadzonej przez pracownika PPIS w Zawierciu wynika, że przedmiotowego suplementu, do chwili obecnej, nie ma w ofercie w/w dystrybutora na portalu Allegro.

13. Wnioski

Dzięki regularnym i konsekwentnym kontrolom prowadzonym przez pracowników sekcji HŻŻiPU, podczas których przekazywana była rzetelna wiedza z zakresu prawa żywnościowego, rosnącej świadomości przedsiębiorców, stosowaniu zasad GHP/GMP, a także obowiązku wdrażania systemu HACCP, stan sanitarno-techniczny obiektów żywności i żywienia systematycznie się poprawia. Zmniejszyła się liczba wydanych decyzji nakazujących oraz nakładanych mandatów karnych. Liczba wnoszonych interwencji była podobna jak w latach poprzednich, reagowano na każdy zgłoszony sygnał, również anonimowy, dot. nieprawidłowości w zakładach żywieniowo-żywnościowych.

Przedsiębiorcom oraz wszystkim zainteresowanym osobom udzielano informacji zarówno podczas kontroli, jak również telefonicznie oraz w siedzibie PSSE w Zawierciu.

Oprócz kontroli planowych dodatkowo przeprowadzano kontrole ponadplanowe tj. sprawdzające, interwencyjne lub w związku ze złożonymi wnioskami o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów PPIS. Planowanie kontroli na kolejny rok odbywało się zgodnie z oceną ryzyka ustaloną na podstawie załącznika do protokołu kontroli kompleksowych, a dodatkowo uwzględniając zgłaszane interwencje i prowadzone akcje czy działania ponadplanowe np. wypoczynek zimowy, letni, kontrole obiektów położonych na „szlakach turystycznych” lub w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży.

Jakość zdrowotna żywności pobieranej do badań nie budziła zastrzeżeń. Próbki, w miarę możliwości, pobierano od producentów z terenu powiatu zawierciańskiego.

W przypadku otrzymania powiadomienia w ramach systemu RASFF/RAPEX podejmowane były działania mające na celu sprawdzenie występowania w obrocie kwestionowanego produktu. Nie zgłaszano do systemu RASFF środków spożywczych wyprodukowanych przez lokalnych przedsiębiorców.

III. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

Woda jest niezbędna do utrzymania życia i powinna być dostępna dla konsumentów w odpowiedniej ilości i o właściwej jakości, co należy do zadań własnych gminy. W celu stwierdzenia, że woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego prowadzone są badania wody metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Przytoczone zapisy dotyczą zarówno bieżącego nadzoru sanitarnego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jak i wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez administratorów ujęć i sieci wodociągowych.

W celu określenia czy spożywana woda jest czysta i bezpieczna dla zdrowia ludzkiego pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Zawierciu systematycznie pobierają próbki wody do badań i dokonują oceny jej jakości.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania jakości wody do spożycia mogą być wykonywane przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Na terenie powiatu zawierciańskiego woda przeznaczana do spożycia produkowana jest przez 65 wodociągów o różnej wydajności:

- produkcja $\leq 100 \text{ m}^3/\text{d}$ – 18 urządzeń zaopatrujących 8 786 osób*;
- produkcja $100 - 1000 \text{ m}^3/\text{d}$ – 25 urządzeń zaopatrujących 49 119 osób*;
- produkcja $1000 - 10000 \text{ m}^3/\text{d}$ – 3 urządzenia zaopatrujące 57 478 osób*;
- inne podmioty zaopatrujące w wodę – 19 urządzeń.

* podana liczba jest wartością szacunkową uzyskaną od administratorów ujęć i sieci wodociągowych.

Trzy wodociągi zaopatrywane były przez ujęcia znajdujące się poza nadzorowanym terenem, tj.:

1. Stacja Uzdantniania Wody Olkusz – zaopatrywana miejscowość Skalbania, gm. Łazy (liczba ludności ok. 70 mieszkańców). Jest to woda pochodząca z odwodnienia kopalni „Olkusz – Pomorzany” Zakładu Górniczo – Hutniczego „Bolesław”. Woda pochodząca

z odwodnienia korytarzy kopalni pompowana jest na powierzchnię szybem „Bronisław”, skąd trafia do stacji uzdatniania gdzie poddawana jest procesowi stałej dezynfekcji lampami UV oraz dodatkowo, okresowo dezynfekowana jest chlorem gazowym. Administratorem SUW Olkusz jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Olkuszu,

2. Sieć wodociągowa w Drużykowej zaopatrywana jest przez ujęcie w Dąbrówce, gm. Moskorzew – zaopatrywana miejscowość Drużykowa, gm. Szczekociny (liczba ludności ok. 360 mieszkańców). Administratorem ujęcia zaopatrującego tę sieć wodociągową jest Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

3. Sieć wodociągowa w miejscowości Chruszczobród, gm. Łazy (liczba ludności ok. 1900 mieszkańców) zaopatrywana jest w wodę z ujęcia głębinowego w Dąbrowie Górniczej - Trzebieszawicach. Administratorem ujęcia jest Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Siewierzu.

Woda pochodząca z ujęć w Wiesiołce, Hutkach Kankach, Niegowonicach oraz na ujęciu Spółdzielczej Agrofirmy w Szczekocinach poddawana jest procesowi uzdatniania, polegającemu na oczyszczaniu wody z ponadnormatywnej zawartości jonów żelaza oraz doprowadzeniu jakości wody do obowiązujących norm pod względem barwy i zapachu. Stała dezynfekcja wody za pomocą podchlorynu sodu prowadzona jest na ujęciach: Zawiercie, ul. Stary Rynek; Zawiercie - Kosowska Niwa, ul. Nowowiejska; Lgota Murowana; Siedliszowice; Przyłubsko. Ponadto na pozostałych ujęciach prowadzona jest okresowa, profilaktyczna dezynfekcja wody.

Woda do spożycia, rozprowadzana jest siecią wodociągową o łącznej długości 998,65 km. Przyjmując, iż na terenie powiatu zawierciańskiego z wody wodociągowej korzysta 115 383 osób (dane szacunkowe za rok 2019 uzyskane od administratorów i właścicieli ujęć sieci wodociągowych zlokalizowanych na terenie powiatu zawierciańskiego służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia) natomiast średnia produkcja wody dla całego powiatu wynosi 18 757,5 m³/dobę, to średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 0,16 m³/d.

Ważną kwestią jest stopień zwodociągowania poszczególnych gmin powiatu zawierciańskiego. W 100% zwodociągowane są gminy: Zawiercie, Poręba, Włodowice,

Ogrodzieniec, Pilica. Gmina Łazy zwodociągowana jest w 99,8% (około 15 osób korzysta wody z własnych studni).

W gminie Kroczyce z wody z własnych studni korzysta około 25 osób – procent zwodociągowania wynosi 99,8%. Procent zwodociągowania gminy Irządze wynosi 98,2% (około 100 osób korzysta z własnych studni). W gminie Szczekociny ludność zaopatrywana w wodę wodociągową w części miejskiej wynosi niespełna 50%, natomiast procent zwodociągowania części wiejskiej wynosi ok. 80%. Pozostała ludność w gminie Szczekociny korzysta z wody z własnych studni oraz z uruchomionych na sieci wodociągowej całodobowych punktów czerpania wody. Punkty usytuowane są w Szczekocinach przy ulicach: Paderewskiego, Polnej i Krakowskiej.

W 2019 roku pobierano próbki wody do badań w związku z:

- prowadzonym przez PSSE w Zawierciu monitoringiem jakości wody,
- interwencjami mieszkańców,
- sprawdzaniem stopnia zasiedlenia instalacji wody ciepłej przez bakterie Legionella sp.,
- wewnętrzną kontrolą jakości wody przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano:

- 431 próbek wody do badań fizykochemicznych,
- 370 próbek wody do badań mikrobiologicznych,

W ramach wewnętrznej kontroli jakości wody pobrano:

- 351 próbek wody do badań fizykochemicznych,
- 247 próbek wody do badań mikrobiologicznych.

Ogółem w 2019 r. pobrano 782 próbki wody do badań fizykochemicznych, z czego kwestionowano 25 próbek oraz 617 próbek wody do badań mikrobiologicznych, z których kwestionowano 22 próbki. Każdorazowo po wystąpieniu przekroczeń podejmowane były przez administratorów wodociągów działania naprawcze, a następnie pobierano próbki wody do badań kontrolnych, które wykazywały przydatność wody do spożycia przez ludzi.

Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów w związku ze stwierdzonym przekroczeniem.

W 2019 r. w związku z przekroczeniami mikrobiologicznymi dotyczącymi ponadnormatywnej liczby bakterii grupy coli wydano decyzję oraz komunikat stwierdzający brak przydatności wody do spożycia przez ludzi pochodzącej ze studni zbiorczej w Zawierciu, ul. Stary Rynek i sieci wodociągowej zaopatrywanej przez to ujęcie. W związku

ze stwierdzonymi przekroczeniami gmina wraz z administratorem ujęcia tj. Rejonowym Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. zobowiązana była do dostarczania mieszkańcom wody przeznaczonej do spożycia o dobrej jakości. Strona podejmowała działania naprawcze zmierzające do wyeliminowania przekroczeń mikrobiologicznych. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pracownicy PSSE w Zawierciu pobierali próbki wody do badań kontrolnych. Na podstawie wyników badań PPIS w Zawierciu wydał komunikat stwierdzający przydatność wody do spożycia przez ludzi.

Ponadto w obiektach użyteczności publicznej tj. 11 obiektach hotelarskich, szpitalu, 2 domach opieki pobrano 58 próbek wody ciepłej na obecność bakterii Legionella sp. W żadnej próbce wody nie stwierdzono przekroczeń.

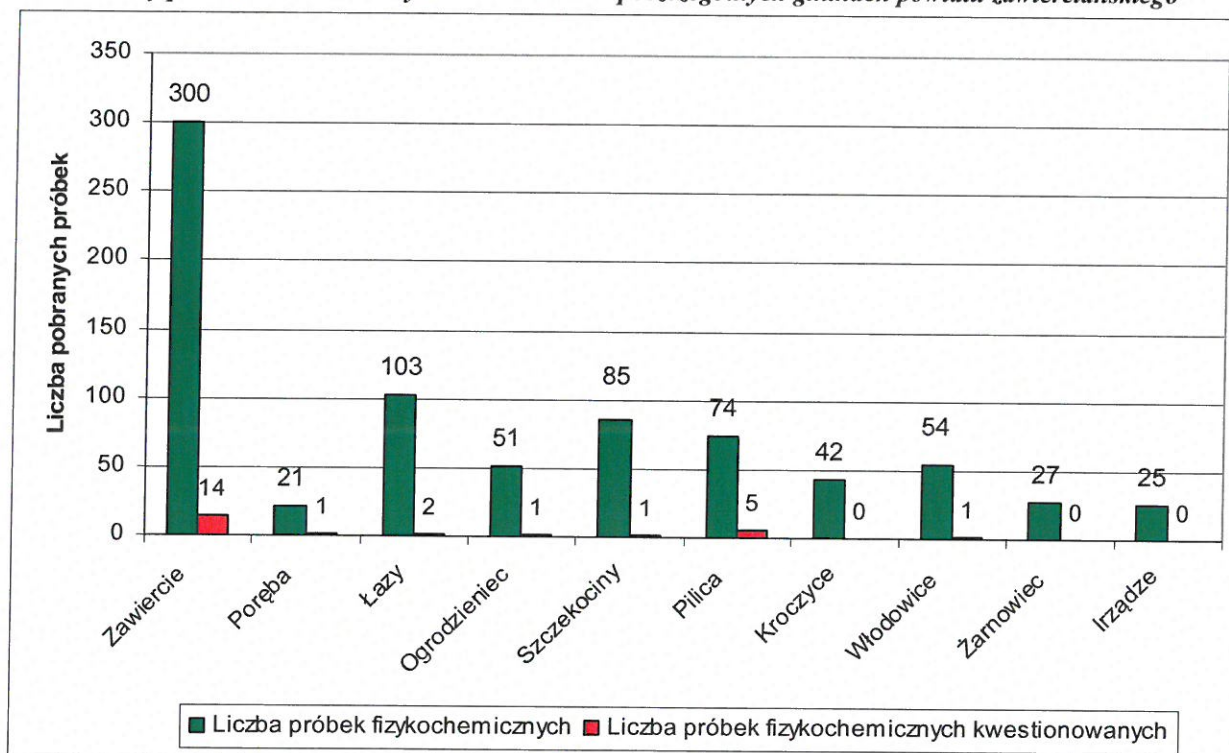
PPIS w Zawierciu w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. (Dz.U. z 2017 r , poz. 2294) wydał ocenę o przydatności wody do spożycia w 2019 r. na terenie gmin Zawiercie, Łazy, Poręba, Ogrodzieniec, Pilica, Irządze, Kroczyce, Szczekociny, Żarnowiec i Włodowice.

Analiza przekroczeń parametrów fizykochemicznych

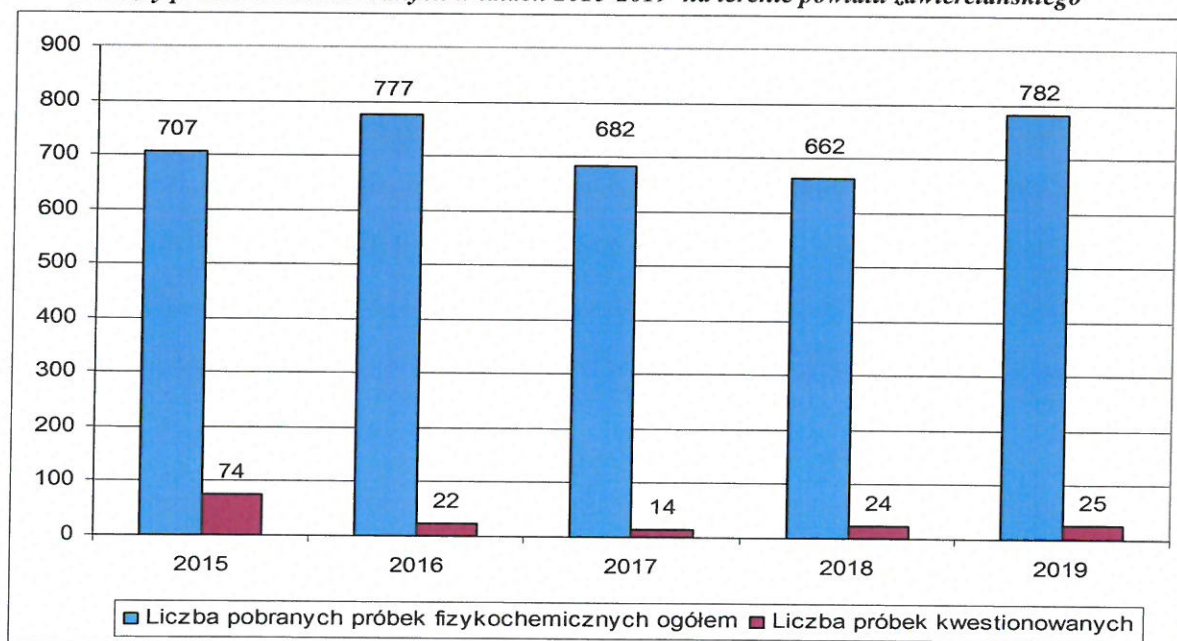
Ryzyko zdrowotne spowodowane związkami chemicznymi zawartymi w wodzie do spożycia różni się od zagrożenia spowodowanego zanieczyszczeniami pochodzenia mikrobiologicznego ze względu na fakt, iż zanieczyszczenia chemiczne na ogół nie wywołują natychmiastowych skutków. Ewentualne zagrożenie zdrowotne spowodowane spożywaniem wody o ponadnormatywnej zawartości parametrów fizykochemicznych może wystąpić w wyniku długotrwałego jej spożywania, natomiast nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia. O walorach smakowych i jakościowych wody decyduje jej skład. Zakres badanych parametrów fizykochemicznych jest bardzo szeroki i obejmuje zarówno wskaźniki organoleptyczne takie jak: barwa, smak, zapach jak i parametry chemiczne między innymi określana jest zawartość: azotanów, chlorków, siarczanów, poszczególnych metali w wodzie, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, trihalometanów, pestycydów itp. Konsument głównie ocenia jakość wody oraz to czy jest ona zdrowa i bezpieczna do spożycia na podstawie jej barwy i zapachu, jednakże fakt, że woda jest mętna, zabarwiona bądź posiada wyczuwalny zapach, nie daje podstawy do stwierdzenia, że jest ona „niezdrowa”. Zanieczyszczenia mające bezpośredni i istotny wpływ na zdrowie (obecność mikroorganizmów chorobotwórczych, toksyczne związki metali i substancje rakotwórcze)

są niewidoczne gołym okiem, a woda płynąc z kranu może być wizualnie kryształowo czysta. Dlatego podstawowym działaniem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kontrola jakości wody w zakresie substancji szkodliwych, a w przypadku przekroczeń wartości ocena ryzyka i oszacowanie skutków zdrowotnych dla konsumenta.

Wykres 1. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań fizykochemicznych do liczby próbek kwestionowanych w 2019 roku w poszczególnych gminach powiatu zawierciańskiego

Wykres 2. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań fizykochemicznych do liczby próbek kwestionowanych w latach 2015-2019 na terenie powiatu zawierciańskiego

Analizując wykres 1 można stwierdzić, że w wodach gmin powiatu zawierciańskiego w 2019 r. odnotowano stosunkowo niewiele przekroczeń w porównaniu do całkowitej liczby pobranych próbek. Zanieczyszczenia fizykochemiczne dotyczyły ponadnormatywnej zawartości żelaza, azotanów i ołowiu, stanu organoleptycznego wody, tj. ponadnormatywnej mętności i nieakceptowalnego zapachu i barwy.

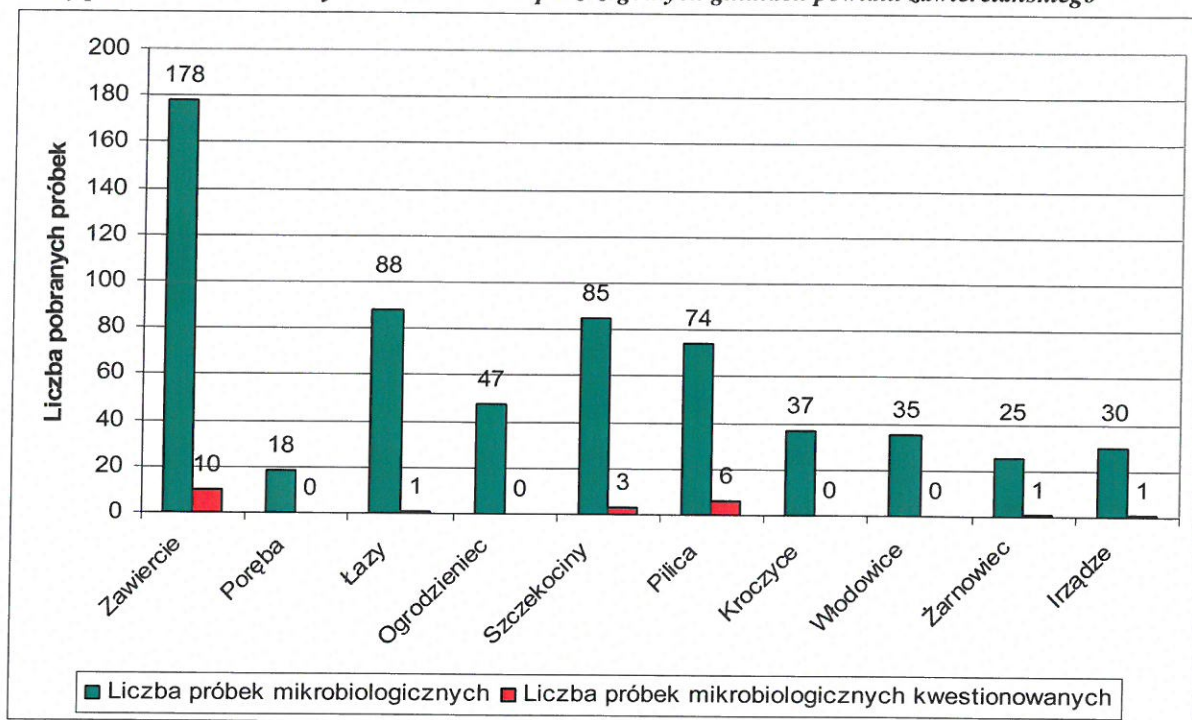
Analizując wykres 2, obrazujący liczbę próbek pobranych do badań fizykochemicznych do liczby próbek kwestionowanych należy stwierdzić, że porównując lata 2015 – 2019 można stwierdzić, iż nastąpił znaczny wzrost pobieranych próbek wody do badań (głównie ze względu na zwiększoną liczbę pobieranych próbek wody do badań stężenia ołowiu) a liczba kwestionowanych próbek jest zbliżona do liczby z roku 2018.

Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych

Zanieczyszczenie źródeł wody powoduje występowanie charakterystycznych mikroorganizmów w wodzie, w tym często chorobotwórczych. Ponieważ nie ma możliwości zbadania obecności wszystkich rodzajów mikroorganizmów, które potencjalnie mogą występować w wodzie, jedyną skuteczną metodą jest częste badanie wody na obecność organizmów wskaźnikowych zanieczyszczenia kałowego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w wodzie przeznaczonej do spożycia badane są następujące parametry mikrobiologiczne: bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, Enterokoki (paciorkowce kałowe) oraz ogólna liczba mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h. Występowanie w wodzie mikroorganizmów takich jak: *Escherichia coli* i Enterokoki bytujące zwykle w odchodach ludzi i zwierząt stałocieplnych wskazują na zanieczyszczenia typu kałowego. Stanowią one swoisty wskaźnik zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody i ich obecność w wodzie wiąże się z koniecznością podjęcia natychmiastowych działań naprawczych.

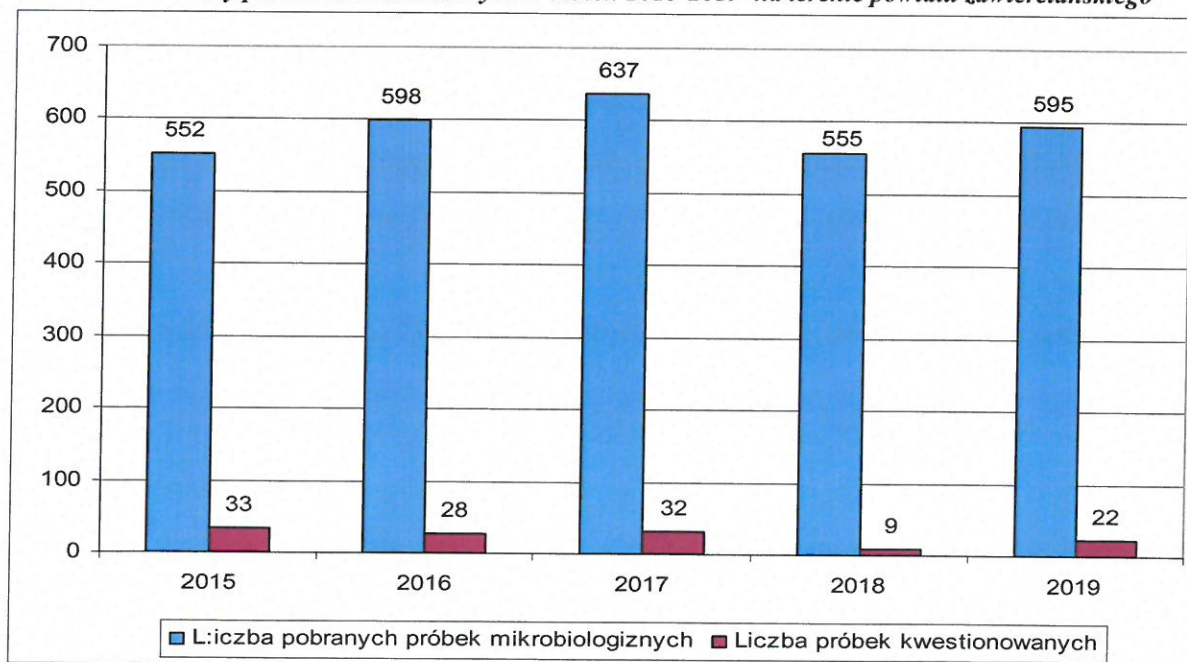
Charakterystykę jakości wody pod względem mikrobiologicznym przedstawiają wykresy 3 i 4.

Wykres 3. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań mikrobiologicznych do liczby próbek kwestionowanych w 2019 roku w poszczególnych gminach powiatu zawierciańskiego

W opisywanym okresie sprawozdawczym pobrano łącznie 617 próbek wody do badań mikrobiologicznych z czego kwestionowano 22 próbki. Większość stwierdzanych przekroczeń dotyczyło bakterii grupy coli. Pozostałe przekroczenia dotyczyły ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h i Enterokoków.

Wykres 4. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań mikrobiologicznych do liczby próbek kwestionowanych w latach 2015-2019 na terenie powiatu zawierciańskiego

Wykres 4 obrazuje jak na przestrzeni lat kształtował się stosunek liczby próbek pobranych do liczby próbek kwestionowanych. Na podstawie powyższej oceny można stwierdzić, że mieszkańcy powiatu zawierciańskiego korzystają z wody o jakości odpowiadającej wymaganiom stawianym przez obowiązujące akty prawne.

Podsumowanie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Bezpieczeństwo zdrowotne wody wymaga:

1. współpracy i udziału wielu podmiotów: organów PIS, organów samorządowych, przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych;
2. objęcia skuteczną kontrolą wewnętrzną wszystkich ujęć wody do spożycia, także indywidualnych, w celu zapobiegania zagrożeniom zdrowotnym i minimalizowania ich skutków;
3. stosowania systemu wielobarierowości polegającego na:
 - a. skutecznej ochronie ujęć wody,
 - b. właściwym projektowaniu, budowaniu i eksploataowaniu sieci i instalacji wodociągowych,
 - c. stworzeniu systemu nadzorowania materiałów i wyrobów stosowanych do kontaktu z wodą do spożycia.
4. zapewnienia właściwego funkcjonowania instalacji wewnętrznych w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego tak, aby nie były przyczyną wtórnego zanieczyszczenia i pogorszenia jakości wody oraz nałożenie na właścicieli instalacji obowiązku okresowej kontroli jakości rozprowadzanej wody,
5. utworzenia systemu gwarantującego bezpieczeństwo zdrowotne wody poprzez stosowanie dobrych praktyk (opracowanie wytycznych, procedur postępowania).

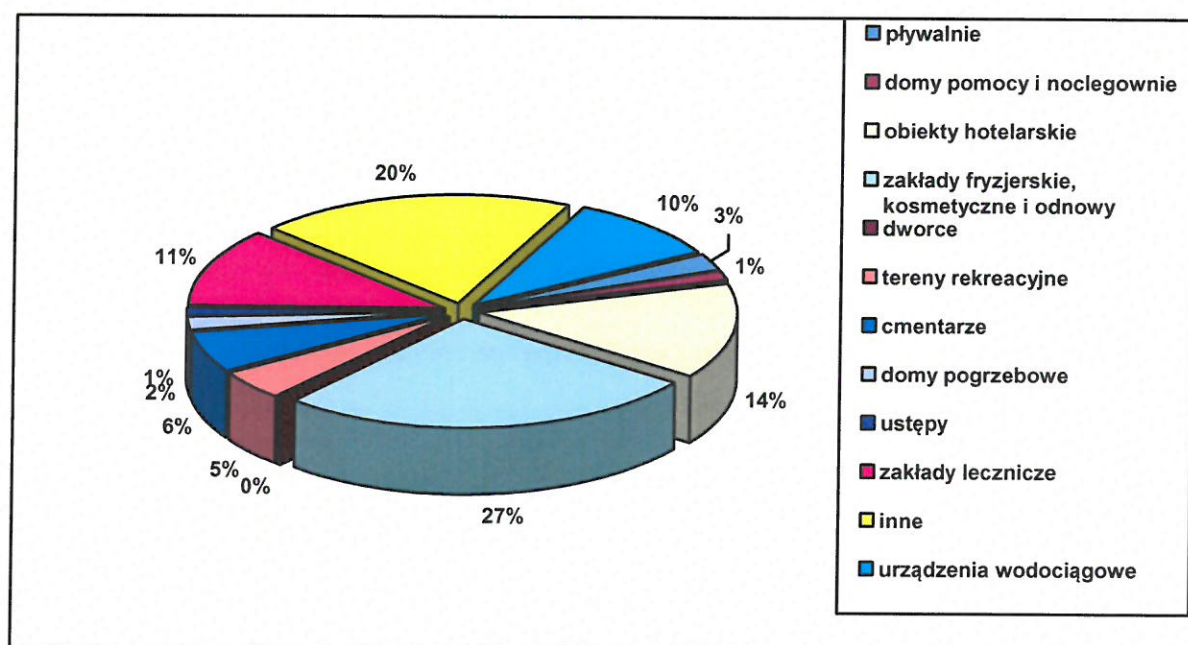
Powyższe działania mają charakter zadań długoterminowych i przyczynią się do wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

IV. Stan sanitarny obiektów komunalnych i użyteczności publicznej

W 2019 roku przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu kontrolowali przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Bieżącym nadzorem sanitarnym w zakresie higieny komunalnej objętych było 526 obiektów użyteczności publicznej, 52 podmioty lecznicze oraz 65 urządzeń wodociągowych. W omawianym okresie

ogółem przeprowadzono 375 kontroli sanitarnych i 679 kontroli jakości wody. Wydano 45 decyzji merytorycznych, w tym 9 nakazujących usunięcie uchybień w obiektach użyteczności publicznej, 1 unieruchamiającą pływalnię, 1 stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia przez ludzi, 1 umarzającą postępowanie, 8 zbiorczych ocen rocznych wody na pływalniach i 25 decyzji zezwalających na ekshumacje zwłok lub szczątków ludzkich. Ponadto wydano 80 decyzji płatniczych, nałożono 7 mandatów na kwotę 900,00 zł., a także 17 postanowień i 41 opinii sanitarnych. Postanowienia najczęściej dotyczyły sprowadzenia zwłok z zagranicy, natomiast opinie wydawano w sprawie organizacji imprez masowych, projektów uchwał w sprawie regulaminów utrzymania czystości w gminach oraz spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych w obiektach komunalnych. W ramach nadzoru nad ekshumacją przeprowadzono 17 kontroli.

Wykres 4. Zestawienie grup i ilości obiektów nadzorowanych w 2019 roku w zakresie higieny komunalnej

W obiektach użyteczności publicznej, do których należą obiekty wczasowo-turystyczne (hotele, obiekty hotelarskie nie posiadające kategoryzacji, gospodarstwa agroturystyczne, ośrodki wypoczynkowe), zakłady usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu), domy pomocy społecznej, pływalnie, ustępy publiczne, dworce kolejowe, obiekty sportowe, tereny rekreacyjne, ośrodki kultury, apteki, punkty apteczne, sklepy medyczne i zielarskie, parkingi, stacje paliw, targowiska, przystanki autobusowe i kolejowe oraz środki transportu publicznego, cmentarze, zakłady pogrzebowe i domy przedpogrzebowe,

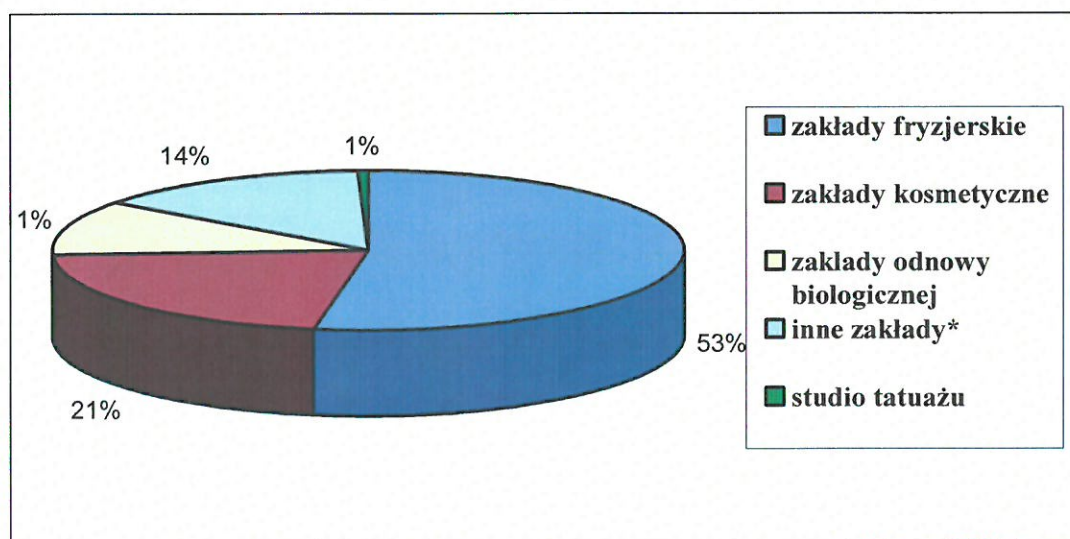
przeprowadzono 272 kontrole. (Skontrolowano stan higieniczno - sanitarny ok.51,7% zewidencjonowanych obiektów).

Hotele i inne obiekty hotelarskie

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 9 hoteli i 38 innych nie skategoryzowanych obiektów świadczących usługi noclegowe (50% zewidencjonowanych obiektów), przeprowadzono 54 kontrole. Wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie uchybień stwierdzonych w pokojach gościnnych wynajmowanych w gospodarstwie agroturystycznym (ubytki w wykładzinie podłogowej, uszkodzona tapicerka meblowa, niesprawną wentylacja w łazience), decyzja została wykonana. W jednym z hoteli nałożono mandat za nieprawidłowe postępowanie z bielizną pościelową, wydano zalecenia pokontrolne, kontrola sprawdzająca wykazała poprawę w tym zakresie. W okresie sprawozdawczym do PPIS w Zawierciu wpłynęła interwencja dotycząca nie zachowania czystości w pokoju hotelarskim i pogryzienia przez pluskwy. Podczas kontroli sprawdzającej nie stwierdzono śladów bytowania pluskiew ale na ścianach i suficie były ślady świadczące o występowaniu dużej ilości komarów. Wydano zalecenie pokontrolne dot. wykonania profilaktycznego zabiegu dezynfekcji i dezynsekcji. Zalecenie zostało wykonane. W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień sanitarnych.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej

Wykres 5. Rodzaje obiektów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

*inne zakłady – zakłady w których świadczony są łącznie więcej niż jedna z usług

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej są najbardziej liczną grupą obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym. Na dzień 31.12.2019 r. w ewidencji znajdowało się 178 zakładów. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 41,6% zakładów, przeprowadzono 78 kontroli. Wydano 4 decyzje nakazujące m.in. wyposażenie salonu w umywalkę do mycia rąk oraz opracowanie i wdrożenie procedur zapobiegania zakażeniom w zakładach świadczących usługi fryzjerskie i kosmetyczne. Nałożono 1 mandat za zły bieżący stan sanitarno – porządkowy w zakładzie fryzjerskim, przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która potwierdziła poprawę w tym zakresie. Dwie decyzje zostały wykonane, pozostałe wydane zostały z terminem wykonania w 2020 roku.

W 2018 roku weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017 r. poz. 2111) oraz Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r. poz. 275). Obowiązująca od 16 lutego 2018 roku ustawa, ma na celu ochronę zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego (UV), wydzielanego przez urządzenia wykorzystywane do nasświetlania skóry, wywołujące efekt opalenizny. Ustawa wprowadza całkowity zakaz udostępniania solarium osobom małoletnim, całkowity zakaz reklamy i promocji usług w zakresie udostępniania solarium oraz obowiązek umieszczania w miejscu udostępniania solarium czytelnej i widocznej informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia – zgodnej ze wzorem określonym ww. rozporządzeniem. Mając powyższe na uwadze, działalność solariów była nadzorowana przez PPIS w Zawierciu w zakresie określonym wyżej wymienionymi przepisami. Skontrolowano 5 obiektów, w tym 4 gdzie opalanie stanowi jedną z wielu oferowanych usług m.in. kosmetycznych, fryzjerskich i odnowy biologicznej. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. Nie stwierdzono także uchybień natury higieniczno-sanitarnej. Kontrole w tym zakresie będą kontynuowane w 2020 roku.

Stan sanitarny zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat.

Inne działania w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej

W omawianym okresie nieprawidłowości stwierdzono w jednym obiekcie sportowym, w aptece i dwóch stacjach paliw w związku z czym nałożono mandaty i wydano zalecenia pokontrolne. Podczas kontroli sprawdzających zaobserwowano poprawę stanu sanitarnego obiektów.

Nieprawidłowości stwierdzono także na cmentarzu parafialnym (ubytki ogrodzenia), oraz w aptece (niezmywalne powierzchnie podłóg, mebli, brudne ściany), wydano decyzje nakazujące ich usunięcie, decyzja dot. cmentarza została wykonana, natomiast termin wykonania zaleceń dot. apteki upłynie w marcu 2020 roku.

Przed rozpoczęciem i w trakcie sezonu letniego nadzorowano stan sanitarno-porządkowy obiektów znajdujących się na trasach wzmożonego ruchu turystycznego. Usterki natury sanitarno – technicznej stwierdzono w toaletach obiektu rekreacyjnego (park kolejowy), wydano decyzję nakazującą ich usunięcie, decyzja została wykonana.

Rozpatrywano interwencje wniesione do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu. Interwencje dotyczyły np.: brudnych pomieszczeń sklepu i toalet na stacji paliw, złego stanu sanitarno – technicznego toalet na dworcu kolejowym, negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko infrastruktury parku rozrywki wykonanej z podkładów kolejowych, obecności pluskiew w pokoju hotelowym, obecności martwych szczurów w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, zalania piwnic fekaliami, niewłaściwego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w zakładzie produkcyjnym, uciążliwych zapachów pochodzących z mieszkania, uciążliwości zapachowych pochodzących ze składowiska odpadów komunalnych, zanieczyszczania balkonów przez gołębie, wylewania gnojowicy na terenie gospodarstwa rolnego, itp. Ogółem do PPIS w Zawierciu wpłynęło 12 interwencji, wszystkie wnikliwie rozpatrywano, przeprowadzono 9 kontroli, wydano 1 decyzję, 1 mandat, 1 upomnienie, w czterech sprawach wydano zalecenia pokontrolne, trzy sprawy pozostające poza kompetencjami PPIS przekazano zgodnie z właściwością.

Wody powierzchniowe wykorzystywane do kąpiel i rekreacji

Nadzór nad jakością wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii prowadzony jest zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz.U. z 2019 r., poz. 255).

W dniu 01.01.2018 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2019, poz. 125 ze zm.) wprowadzająca szereg zmian w zakresie nadzoru nad miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpielii. Obecnie takie miejsce w sezonie letnim może funkcjonować przez okres nie dłuższy niż 30 dni. Organizator zobowiązany jest do złożenia wniosku do prezydenta/wójta/burmistrza o wyrażenie zgody na utworzenie takiego miejsca – w terminie 30 dni przed jego otwarciem.

Utrzymanie kąpielisk lub miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii w należyтым stanie, zapewnienie ich dostępności dla ludzi, wykonywanie niezbędnych zabezpieczeń oraz nadzór nad jakością wody w kąpielisku lub miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii należy do organizatorów. Na podstawie przedstawionych wyników badań PPIS w Zawierciu wydaje bieżącą ocenę jakości wody, którą organizator ma obowiązek umieścić na tablicy informacyjnej. Ponadto powinny tam być umieszczone dane teleadresowe organizatora i PPIS w Zawierciu oraz informacje o okresie funkcjonowania miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpielii. Na stronie PSSE Zawiercie w zakładce „Wakacje”, zamieszczona jest informacja dotycząca aktualnych obowiązków organizatorów miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu wystosował do właścicieli i administratorów zbiorników wodnych pismo z zapytaniem, czy w sezonie letnim 2019 będą organizowane miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii. Dnia 13 maja 2019 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu wpłynęło zgłoszenie dwóch miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii - Zalew Pilica I (funkcjonujący w okresie 2.07.2019 r. – 31.07.2019 r.) oraz Zalew Pilica II (funkcjonujący w okresie 01.08.2019 r. – 30.08.2019 r.). Organizatorem obu miejsc wykorzystywanych do kąpielii był Burmistrz Miasta i Gminy Pilica. Z pozostałych odpowiedzi wynikało, iż na żadnym innym zbiorniku na terenie powiatu zawierciańskiego nie będzie organizowane w sezonie letnim 2019 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii.

Administrator miejsc organizowanych na terenie gminy Pilica wykonał po dwa badania jakości wody wraz z wizualną oceną wody – jedno badanie przed rozpoczęciem sezonu i jedno w trakcie sezonu. Wszystkie badania wykazywały przydatność wody do kąpielii. Każdorazowo po otrzymaniu wyniku badania wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu wydawał bieżącą ocenę jakości wody, którą przesyłano do administratora miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpielii (tj. Burmistrza Miasta i Gminy Pilica).

W trakcie sezonu przeprowadzono także kontrole stanu sanitarnego miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii. Plaże przy miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii

były czyste, wyposażone w kosze na śmieci i toalety. Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpiel w Pilicy – Zalew Pilica I i Zalew Pilica II były oznakowane tablicami zawierającymi wszelkie informacje zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiel (Dz.U. z 2018 r., poz. 2476) wraz z aktualną oceną jakości wody. W trakcie kontroli dokonano wizualnych ocen wody – wykazały one przydatność wody do kąpiel.

Na terenie powiatu zawierciańskiego nie zostało zgłoszone żadne kąpielisko. Informacje o tego typu obiektach na terenie województwa śląskiego znajdowały się na stronie internetowej PSSE Zawiercie w zakładce „Serwis kąpieliskowy”.

Ponadto w trakcie sezonu letniego 2019 nie występowały żadne sytuacje mogące powodować pogorszenie jakości wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiel, dlatego nie przeprowadzono kontroli urzędowych opisanych w art. 163, ust.2 ustawy Prawo Wodne.

Pływalnie oraz baseny kryte i odkryte

Nadzór nad pływalniami krytymi i odkrytymi prowadzony jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jaki powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016).

Na terenie powiatu funkcjonują następujące pływalnie kryte:

1. Pływalnia kryta OSiR w Zawierciu, ul. Pomorska 61
2. Pływalnia kryta Park wodny w Łazach, ul. Topolowa 1
3. Pływalnia kryta przy Hotelu Villa Verde w Zawierciu ul. Mrzygłodzka 273
4. Pływalnia kryta przy Hotelu Fajkier w Lgocie Murowanej 37a
5. Pływalnia kryta przy Hotelu Centuria w Ogrodzieńcu ul. Centuria 1
6. Pływalnia kryta przy Hotelu Poziom 511 w Podzamczu ul. Bonerów 33
7. Pływalnia kryta przy Hotelu Zawiercie w Zawierciu ul. Wierzbowa 6
8. Pływalnia kryta przy Szkole Podstawowej nr 1 w Zawierciu, ul. 11 Listopada 22

W związku z przekroczeniami mikrobiologicznymi (*Legionella* sp.) wydano decyzję wyłączającą z eksploatacji Pływalnię krytą przy Hotelu Zawiercie w Zawierciu. Strona podejmowała działania naprawcze zmierzając do wyeliminowania przekroczeń mikrobiologicznych. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pracownicy PSSE w Zawierciu pobierali próbki wody do badań kontrolnych. Po otrzymaniu pozytywnych wyników badań pływalnia została ponownie włączona do eksploatacji.

Ponadto na terenie powiatu zawierciańskiego w sezonie letnim 2019 funkcjonowała jedna pływalnia odkryta przy Hotelu Villa Verde w Zawierciu, ul. Mrzygłodzka 273.

Badania wody wykonywane były przez zarządców obiektów zgodnie z zatwierdzonymi przez PPIS w Zawierciu harmonogramami pobierania próbek wody a wyniki przekazywano do PPIS w Zawierciu. Na podstawie wyników z badań próbek wody pobieranych w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody oraz wyników z badań próbek pobranych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu w sierpniu 2019 r. dokonał zbiorczej rocznej oceny wody na pływalniach w formie decyzji administracyjnej. Wszystkie obiekty zostały pozytywnie ocenione. Przeprowadzono również kontrole kompleksowe stanu sanitarnego pływalni, która nie wykazały uchybień.

Ponadto na terenie powiatu zawierciańskiego w okresie sprawozdawczym funkcjonowały obiekty nie będące pływalniami :

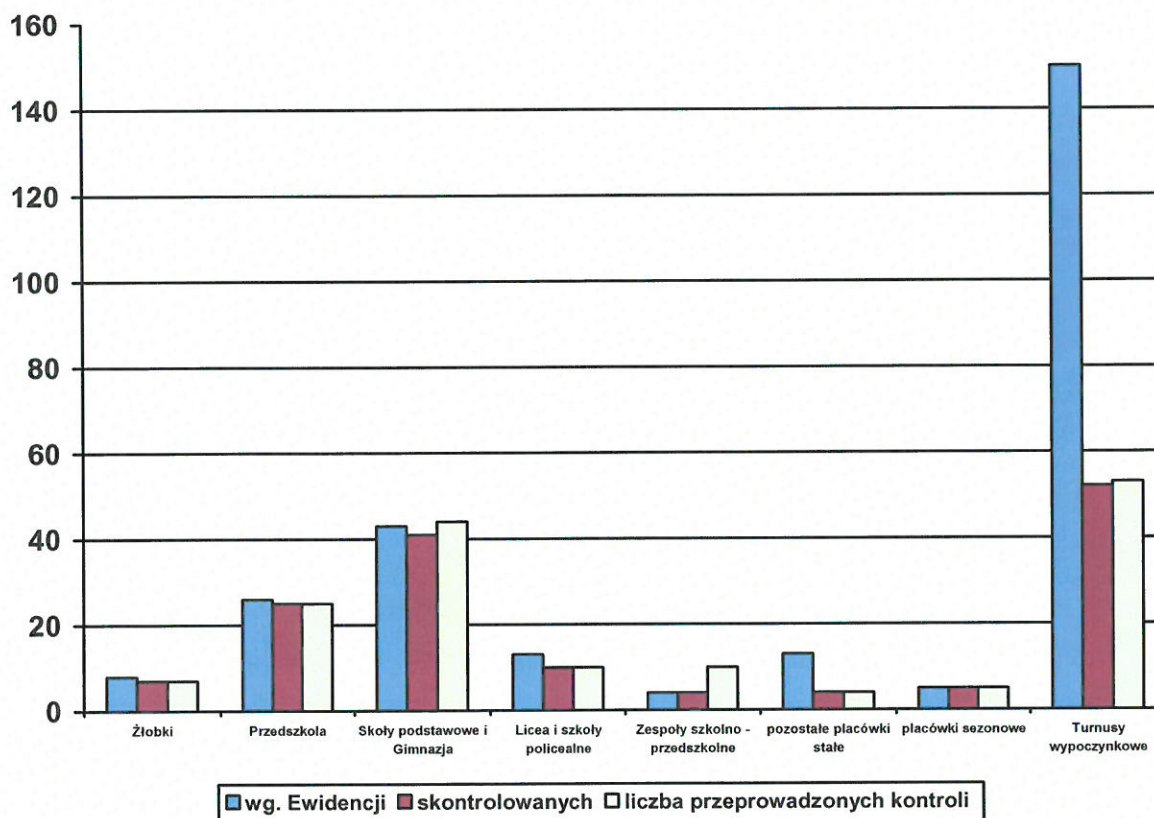
1. Basen kryty w Żarnowcu, ul. Miechowska 6 - Delphinus
2. Basen odkryty przy Ośrodku Szkoleniowo – Wypoczynkowym „Morsko Plus”
Zawiercie ul. Zamkowa 70
3. Basen odkryty OSiR w Zawierciu, ul. Sienkiewicza 1
4. Basen odkryty OSiR w Zawierciu - Blanowicach
5. Basen odkryty w Porębie, ul. Zakładowa 13
6. Basen odkryty w Kroczycach, ul. Batalionów Chłopskich
7. Basen odkryty przy Ośrodku Wypoczynkowym „Orle Gniazdo” w Hucisku, ul. Orle Gniazdo 20
8. Brodzik przy Ośrodku Wypoczynkowym „Krępa” w Ogrodzieńcu.

Administratorzy obiektów prowadzili stały nadzór nad jakością wody w basenach. Wyniki badań wykazywały przydatność wody do kąpieli.

V. Ocena obiektów nauczania i wychowania dzieci i młodzieży

W 2019 r. roku bieżącym nadzorem sanitarnym objętych było 108 stałych placówek oświatowo – wychowawczych oraz 150 placówek wypoczynkowych. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 96 placówkach stałych i 52 wypoczynkowych.

Wykres 1. Placówki stałe objęte nadzorem sanitarnym przez stanowisko pracy do spraw higieny dzieci i młodzieży

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w placówkach nauczania i wychowania przeprowadzono ogółem 158 kontroli, w tym 53 kontrole placówek wypoczynkowych, wydano 13 opinie sanitarne, 4 decyzje administracyjnych w tym 2 decyzje potwierdzające maksymalną liczbę miejsc zapewniającą spełnienie sanitarnych i lokalowych warunków pobytu dzieci w żłobkach oraz 2 decyzje potwierdzające spełnienie warunków pobytu w świetlicach środowiskowych oraz 7 decyzji płatniczych.

Bieżący nadzór nad placówkami oświatowo – wychowawczymi prowadzony był ze zwróceniem szczególnej uwagi na sposób zapewnienia higienicznych warunków do nauki i wypoczynku oraz bezpieczeństwa przebywania na ich terenie.

Zakres sprawowanego nadzoru sanitarnego w szczególności obejmował:

1. warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież
2. nadzór nad stanem technicznym sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, sal zajęć, boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach,
3. przechowywanie i stosowanie niebezpiecznych substancji chemicznych ich mieszanin w placówkach,
4. dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
5. ocenę sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy,
6. higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
7. dożywiania dzieci i młodzieży,
8. zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
9. warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
10. ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W związku z realizacją przedsięwzięć na 2019 rok przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów tornistrami;

Pomiary przeprowadzono w 2 gimnazjach oraz w 20 szkołach podstawowych.

Badaniom poddano 57 uczniów w gimnazjach oraz 2995 uczniów w szkołach podstawowych.

Nie stwierdzono przekroczenia normy obciążenia tornistrami 10% wagi u 1299 uczniów.

Przekroczenie normy w zakresie obciążenia tornistrami stwierdzono u 1696 uczniów.

Wszystkie szkoły, w których przeprowadzano pomiary, zapewniły uczniom miejsce na pozostawianie podręczników lub przyborów szkolnych.

W 2019 roku odnotowano 2 interwencje zgłoszone pisemnie. Zgłoszenie 1 dotyczyło pojawienia się w sali pobytu oddziału przedszkolnego na podłodze nieznanymi insektów w szkole Podstawowej Nr 14 Fundacji Elementarz w Zawierciu. Interwencja bezzasadna.

Zgłoszenie 2 dotyczyło niewłaściwych warunków technicznych i sanitarnych w Stałym Ośrodku Obozowym w Podlesiach gmina Kroczyce prowadzonym przez ZHP Hufiec Czechowice Dziedzice. Interwencja bezzasadna.

Uruchomiono w 1 istniejącym obiekcie 3 szkoły policealne (zaoczne i stacjonarną), oraz 1 żłobek w budynku przedszkola.

Kontrole przeprowadzone w 2019 roku wykazały, że wszystkie budynki posiadają wewnętrzną instalację wodną i kanalizacyjną oraz urządzenia sanitarne, wszystkie budynki przystosowane są do działalności oświatowo – wychowawczej, są w dobrym stanie technicznym i sanitarnym oraz posiadają dostęp do ciepłej wody.

We wszystkich budynkach szkół i przedszkoli zachowane są standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Jedna placówka posiada własne ujęcie wody nadzorowane jest przez PPIS w Zawierciu pozostałe placówki oświatowo – wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu zawierciańskiego posiadają wodę bieżącą doprowadzoną z wodociągów publicznych. Przy umywalkach do mycia rąk zapewniono ciepłą wodę we wszystkich pomieszczeniach sanitarnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży.

Tabela 1 Dane dotyczące zapewnienia warunków do higieny jamy ustnej w przedszkolach w roku 2019

Ogólna liczba przedszkoli w ewidencji	26
Liczba przedszkoli skontrolowanych	25
Liczba dzieci w skontrolowanych przedszkolach	2356
Liczba przedszkoli zapewniających warunki do mycia zębów	25
Liczba dzieci w przedszkolach zapewniających warunki do mycia zębów	2356
Liczba dzieci myjących zęby w przedszkolach zapewniających warunki do mycia zębów	2356
Liczba przedszkoli które zapewniają przybory do mycia zębów	0
Liczba przedszkoli w których rodzice zapewniają przybory do mycia zębów	25

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano pracownie chemiczne w 18 szkołach, kontrole nie wykazały uchybień.

Skontrolowano 55 pracowni komputerowych w 46 placówkach, przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

We wszystkich skontrolowanych placówkach opiekę medyczną nad uczniami sprawuje pielęgniarka bądź higienistka szkolna, w kontrolowanych gabinetach nie odnotowano

zastrzeżeń sanitarnych i technicznych, w żadnym zakładzie nauczania uczniowie nie mogą skorzystać z opieki lekarza, zaledwie w 1 placówce uczniowie mogą korzystać z usług stomatologa,

W zakresie dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii, w 2019 roku dokonano pomiarów mebli szkolnych i wzrostu 401 uczniów w 25 oddziałach 5 szkół podstawowych, 180 przedszkolaków w 9 oddziałach 2 przedszkoli oraz 27 dzieci w 2 oddziałach 1 zespołu szkół. Stoły i krzesła, z których korzystają uczniowie i dzieci w większości badanych placówek są zestawione i oznakowane według normy PN-EN 1729-1.

W 2019 roku dokonano analizy tygodniowego rozkładu zajęć 511 oddziałów szkół, wyniki przeprowadzonej analizy wykazują, że zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami jest nie większa niż 1 godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia jest nie większa od 1 godziny.

Tabela 2. Spożywanie przez uczniów posiłków oraz mleka w szkołach w roku 2019

Rok	Uczniowie spożywający posiłek I daniowy	%	Uczniowie spożywający posiłek II daniowy	%	Uczniowie spożywający II śniadanie	%	Uczniowie spożywający mleko	%	Uczniowie spożywający owoce	%	Uczniowie spożywający posiłek dofinansowany	%
2018	926	9,7	4134	43	840	8,8	4512	47	4164	47	634	6
2019	1031	10,3	4009	40	1203	12,6	4258	43	4258	43	601	6

W 2019 roku współpracując ze Starostwem Powiatowym w Zawierciu – uczestniczono w 6 kontrolach wypoczynku wraz z przedstawicielami Komisji Bezpieczeństwa i Porządku

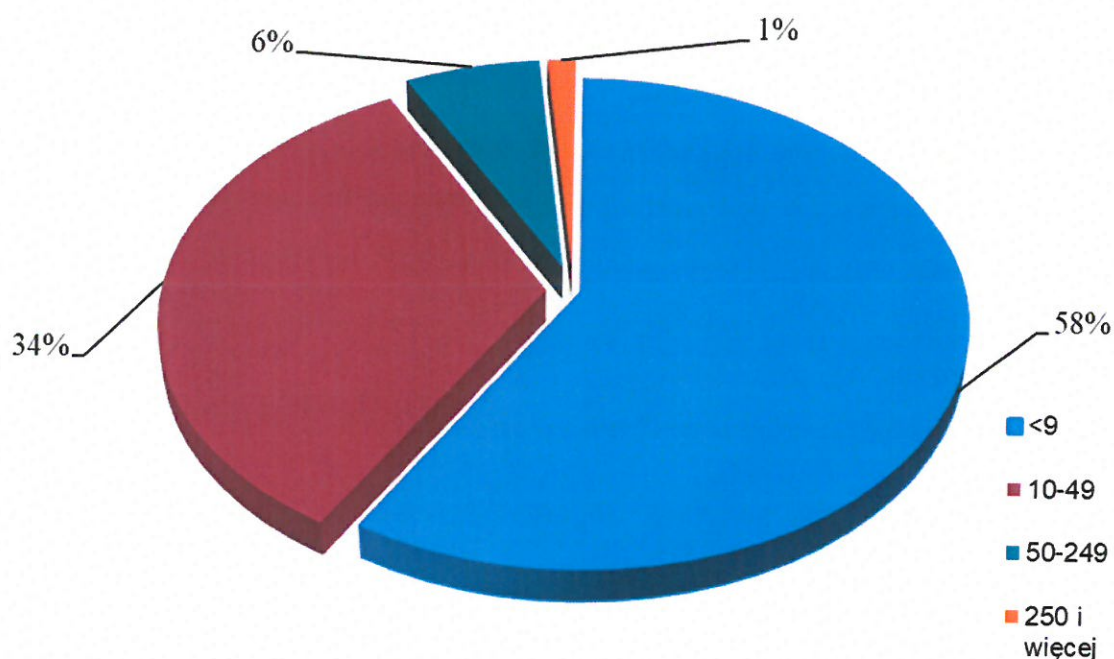
w czasie ferii zimowych oraz wakacji. Podczas spotkań monitorowano warunki pobytu uczestników, sposobu żywienia oraz warunki organizowanych zajęć.

VI. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy

W 2019 roku pod nadzorem sekcji higieny pracy pozostawało 447 zakładów pracy, w których zatrudnionych było ok. 11165 pracowników. W ewidencji sekcji przeważały zakłady małe zatrudniające do 50 pracowników – 412 zakładów, co stanowiło ok 92 % wszystkich nadzorowanych zakładów. W grupie zakładów dużych zatrudniających powyżej 250 pracowników pozostawało pod nadzorem 6 zakładów pracy.

Rysunek 1. Struktura zatrudnienia w nadzorowanych zakładach pracy

2. Bieżący nadzór nad zakładami pracy

Ogółem w minionym roku przeprowadzono 164 kontrole sanitarne, którym poddano 129 zakładów pracy zatrudniające łącznie ponad 5,0 tys. pracowników.

Analiza najczęściej identyfikowanych nieprawidłowości wskazuje, że pracodawcy:

- nie wykonują zgodnie z obowiązującą częstotliwością badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- nie zapewniają pomieszczeń socjalnych o wymaganym standardzie oraz nie utrzymują ich w należytej czystości.

Stwierdzone uchybienia w zakresie stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych dotyczyły nieprawidłowego oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów chemicznych oraz prawidłowej karty charakterystyki, zapewnienia odpowiedniego sprzętu i pomocy przy stanowiskach pracy z produktami żrącymi.

Uchybienia w zakresie prowadzenia prac w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi dotyczyły: nieprawidłowego prowadzenia dokumentacji w zakresie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożeń, sposobu prania odzieży roboczej, która mogła mieć kontakt ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi, braku szczepień ochronnych na danym stanowisku pracy zalecanych pracownikom narażonym na działanie szkodliwego czynnika biologicznego.

W mniejszym stopniu niedociągnięcia dotyczyły:

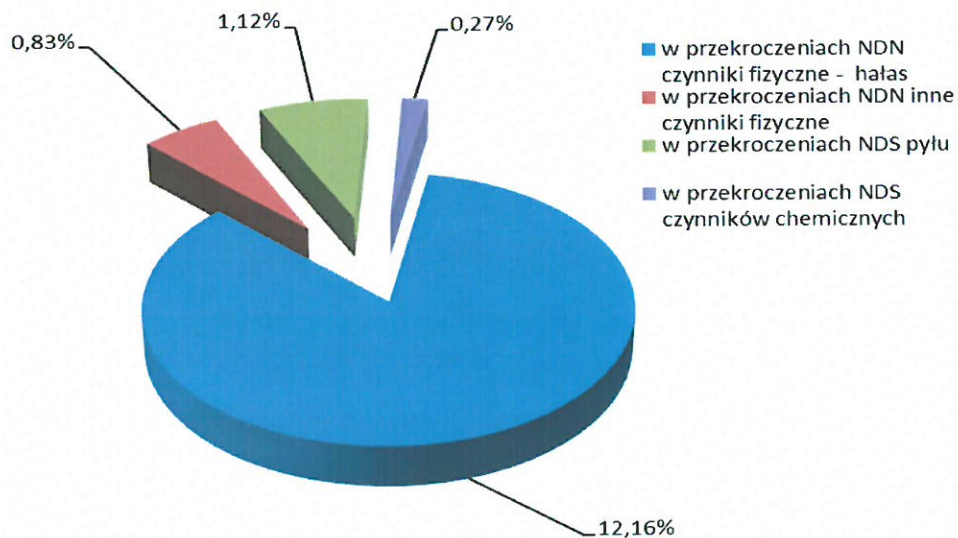
- dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy,
- nie zapewnienia wentylacji w pomieszczeniach pracy i w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pracowników.

3. Narażenie na czynniki szkodliwe.

Przekroczenia normatywów higienicznych w 2019 roku stwierdzono w 20 zakładach. W zakładach pozostających pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w narażeniu na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia pracuje ok. 12 % ogółu zatrudnionych, z czego:

- w przekroczeniach NDN (hałas, wibracja, mikroklimat gorący) – 1320 osób,
- w przekroczeniach NDS pyłu – 114 osób,
- w przekroczeniach NDS czynników chemicznych – 27 osób.

Rysunek 2. Procentowy udział pracowników pracujących w narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia w grupie osób zatrudnionych w zakładach nadzorowanych

Część z ww. osób zatrudniona była w warunkach narażenia na więcej niż jeden czynnik szkodliwy.

Największy odsetek pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, gdzie stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych stanowi w naszym powiecie branża produkcji metali.

W zakresie przekroczeń normatywów higienicznych w 2019 r. poprawiono warunki pracy dla 56 pracowników, zatrudnionych w 3 zakładach.

Celem poprawy warunków pracy wydano 55 decyzji merytorycznych, w których zobowiązano pracodawców do wykonania ogółem 135 nakazów.

W minionym roku kontynuowano nadzór nad warunkami pracy osób zatrudnionych przy usuwaniu wyrobów azbestowo cementowych z obiektów budowlanych.

Ogółem skontrolowano 5 podmiotów realizujących ww. prace na terenie powiatu zawierciańskiego. Kontrole nie wykazały istotnych naruszeń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Poza warunkami pracy sekcja higieny pracy realizowała nadzór w zakresie stosowania produktu biobójczego o nazwie Dutrirock Bedding Power na terenie farm drobiu bez wymaganego pozwolenia. Przeprowadzono 8 kontroli, podczas których nie stwierdzono stosowania w/w środka na terenie skontrolowanych ferm.

Ponadto w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi w 2019 roku przeprowadzono 2 kontrole podmiotów zajmujących się handlem produktami biobójczymi. Sprawdzano między innymi występowanie w handlu produktów zawierających niedozwolone substancje czynne. W wyniku podjętych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych podmiotach.

4. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2019 r. na terenie powiatu zawierciańskiego nie odnotowano czynnie działających punktów handlu dopalaczami.

W ramach współpracy z Policją i Prokuraturą oraz organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej kontynuowano postępowania administracyjne w sprawach dotyczących posiadania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych przez osoby fizyczne.

W 2019 r. wpłynęła tylko 1 tego typu sprawa. Kontynuując postępowania z lat ubiegłych wydano 2 decyzje umarzającą postępowanie. Wobec jednej osoby dodatkowo

orzeczono przepadek i zniszczenie na koszt skarbu państwa zabezpieczonych środków zastępczych.

W 2019 prowadzono również monitoring zatruc środkówami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi. Ogółem do Stacji wpłynęły 22 zgłoszenia podejrzeń przypadków zatruc lub zgonów środkami psychoaktywnymi. 9 przekazanych zgłoszeń dotyczyło zgonu.

Zgłaszającym byli: Szpital Powiatowy w Zawierciu, Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach oraz Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczne w Katowicach, Sosnowcu oraz Lublińcu.

Zgłoszenia dotyczyły głównie mężczyzn ok. 77% wszystkich zgłoszeń. W kategorii wiekowej dominowały osoby dorosłe (powyżej 18 roku życia) 66% zgłoszeń.

Odnotowano 1 przypadek osoby w wieku 16 lat.

Wiek 2 osób pozostaje nieznany gdyż zgłaszający nie określił wieku osoby w zgłoszeniu.

5. Choroby zawodowe, ocena narażenia zawodowego

Skutkiem negatywnego oddziaływania środowiska pracy na zdrowie zatrudnionych, zwłaszcza w warunkach, w których stwierdzane są przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych, jest występowanie chorób zawodowych.

Wśród stwierdzanych jednostek chorobowych dominują choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy. Rozpoznano także 1 przypadek choroby zawodowej – pylica krzemowa, 1 przypadek - rozległe zgrubienia opłucnej, 1 przypadek choroby zawodowej - przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej, 1 przypadek choroby zawodowej – obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo – nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz.

**Zestawienie. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie zawierciańskim
w latach 2014-2019 wg jednostek chorobowych**

Jednostka chorobowa	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1) Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	-	-	-	-	-	-
2) Gorączka metaliczna	-	-	-	-	-	-
3) Pylice płuc	2	2	1	-	-	1
4) Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	-	-	1	-	1	1
5) Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	-	-	-	-	-	-
6) Astma oskrzelowa	-	-	-	-	-	-
7) Zewnętrzne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	-	-	1	-	-	-
8) Ostre uogólnione reakcje alergiczne	-	-	-	-	-	-
9) Byssinoza	-	-	-	-	-	-
10) Beryloza	-	-	-	-	-	-
11) Choroby płuc wywołane pyłem metali twardych	-	-	-	-	-	-
12) Alergiczny nieżyt nosa	-	-	-	-	-	-
13) Zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	-	-	-	-	-	-
14) Przedziurawienie przegrody nosa	-	-	-	-	-	-
15) Przewlekłe choroby narządu głosu	-	-	1	2	1	-
16) Choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	-	-	-	-	-	-
17) Nowotwory złośliwe	3	2	-	-	1	-
18) Choroby skóry	1	-	-	-	-	-
19) Przewlekłe choroby układu ruchu	-	-	1	-	-	1
20) Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	4	4	6	4	5	3
21) Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	-	1	-	-	2	1
22) Zespół wibracyjny	-	-	-	-	-	-
23) Choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-	-	-
24) Choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-	-	-	-
25) Choroby układu wzrokowego	1	-	-	-	-	-
26) Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	1	1	1	-	2	-
Ogółem:	12	10	12	6	12	7

W 2019 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu wpłynęło 27 zgłoszeń podejrzeń o chorobę zawodową, o 10 więcej niż w roku ubiegłym.

W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych wydano 7 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 14 decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia. W ramach prowadzonych postępowań wyjaśniających mających na celu zebranie materiału dowodowego odnośnie narażenia zawodowego i przebiegu zatrudnienia sporządzono 7 kart oceny narażenia zawodowego i zrealizowano 25 wizytacji w ramach postępowań dotyczących chorób zawodowych.

VII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawował zapobiegawczy nadzór sanitarny polegający w szczególności na:

1. uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie
2. oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
3. opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
4. uzgadnianiu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu planowanych przedsięwzięć pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
5. wydawaniu opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – również co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
6. opiniowaniu w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
7. uzgadnianiu dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych.

Ponadto dokonywano odbiorów przekazywanych do użytkowania obiektów budowlanych i wydawano opinie sanitarne dotyczące zgodności wykonania obiektów i przedsięwzięć z projektem budowlanym.

W wyżej wymienionym zakresie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu w 2019 roku wydano 104 uzgodnienia i opinie sanitarne.

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego miała na celu zapewnienie właściwego stanu higienicznego i zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach takich jak:

- obiekty służby zdrowia i obiekty obrotu środkami farmaceutycznymi,
- obiekty handlowo-usługowe, w tym zespoły budynków handlowo-usługowych i sklepy wielkopowierzchniowe,
- obiekty żywnościowe,
- zakłady pracy (obiekty produkcyjne i usługowe) oraz obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty infrastruktury technicznej,

a także ochronę zdrowia ludzi, miejsc ich zamieszkania i przebywania przed niekorzystnym oddziaływaniem uciążliwych obiektów przemysłowych i komunalnych oraz dróg.

Począwszy od etapu opiniowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a także w postępowaniu dotyczącym przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – w wydawanych opiniach i rozstrzygnięciach zawierano i określano warunki dotyczące ochrony powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony powietrza atmosferycznego, zapewnienia ochrony akustycznej i innych mających na celu wyeliminowanie negatywnych oddziaływań i ewentualnych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi oraz warunków ich zamieszkania.

Przy opiniowaniu przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko zwracano uwagę na zasięg potencjalnego oddziaływania przedsięwzięcia w celu wyeliminowania przekroczeń standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący inwestycję ma tytuł prawny.

Jednym z ważniejszych elementów w działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem wpływu projektowanego sposobu zagospodarowania terenu na takie elementy jak: powietrze, wodę, powierzchnię ziemi, klimat, zasoby naturalne, krajobraz, rośliny, zwierzęta oraz ludzi we wzajemnym ich powiązaniu. Podstawą ich uzgodnień są opracowania zawierające analizy i oceny oddziaływania na środowisko tzw. prognozy oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

Mając na uwadze szeroko rozumianą ochronę zdrowia publicznego w przeprowadzanej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zwracano szczególną uwagę na:

- właściwą gospodarkę wodno-ściekową, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do picia o odpowiedniej jakości i ilości,
- prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów,
- ochronę ludności przed nadmiernym hałasem oraz zanieczyszczeniem powietrza,
- prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań skumulowanych, wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia środowiska przy realizacji postanowień opracowywanego planu.

Ponadto w celu ograniczenia niekorzystnego oddziaływania zabudowy przemysłowej na otoczenie zwracano uwagę na oddzielenie obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe od obszarów przemysłowych, szczególnie intensywnie wykorzystywanych.

W 2019 roku w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokonano uzgodnień 11 dokumentacji planistycznych (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) po wcześniejszym uzgodnieniu na wniosek organów zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzanej do projektowanych planów oraz studiów. Opiniowane dokumenty dotyczyły miasta Zawiercia oraz gmin: Kroczyce, Włodowice.

W 5 przypadkach wydano uzgodnienie dotyczące odstąpienia przez organ od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (miasto Zawiercie, gmina Łazy).

Przedłożone do zaopiniowania w roku 2019 dokumenty planistyczne, zarówno studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miast i gmin - miały głównie charakter porządkujący i kodyfikujący ustalenia obowiązujących planów, przy jednoczesnym zwiększaniu powierzchni zabudowy poprzez wskazanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną. Poszerzanie funkcji terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną i usługową wiązało się z zapewnieniem odpowiedniej ilości terenów zielonych, przestrzeni publicznych, miejsc parkingowych, a także stworzenia warunków dla rozwoju infrastruktury społecznej, komunikacyjnej i technicznej. Wyznaczanie nowych terenów i poszerzanie terenów już zainwestowanych w stosunku do zapisów obecnie obowiązujących planów wynikało przede wszystkim

z konieczności dostosowania polityki przestrzennej miast i gmin do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców, domagających się zmiany kierunków zagospodarowania terenu w celu prowadzenia działalności usługowej i produkcyjnej, a także rolniczej.

W przesyłanych dokumentach uwzględniane i wskazywane były również priorytety ekologiczne traktowane jako cele nadrzędne w rozwoju gospodarczym zarówno miasta Zawiercie jak i pozostałych jednostek samorządowych (gmina Włodowice i gmina Kroczyce). Przyjęte cele były zgodne z założeniami polityki ekologicznej Państwa oraz z celem nadrzędnym określonym w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 roku.

Cele długookresowe zakładały między innymi kontynuację działań związanych z poprawą jakości powietrza, ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, ochronę jakości wód podziemnych oraz przywrócenie dobrej jakości wód powierzchniowych.

Uzgodniony w 2019 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zawiercie dotyczący obszaru położonego w rejonie ulicy Siewierskiej, zapewnił możliwość rozwoju zabudowy mieszkaniowej, biorąc jednocześnie pod uwagę możliwości obsługi komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej. Projekt planu zwiększa tereny zainwestowane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz zmienia przeznaczenie z terenów zabudowy mieszkaniowej na mieszkaniowo-usługowe. Plan weryfikuje również obowiązujące ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Zawiercie dla obszarów obejmujących dzielnice: Blanowice, Borowe Pole, Kromolów i Warty. Głównym zadaniem planu było stworzenie warunków do realizacji zamierzeń inwestycyjnych przy minimalizacji negatywnego wpływu na zasoby środowiska przyrodniczego. Z uwagi na położenie całego obszaru planu w granicach wód podziemnych nr 454 GZWP „Olkusz-Zawiercie”, wprowadzono nakaz stosowania rozwiązań technicznych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, zapobiegających przenikaniu nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód, nakaz obsługi zabudowy siecią kanalizacji ściekowej służącej do zbiorowego odprowadzania ścieków, a także nakaz odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych do systemów sieci i urządzeń kanalizacji deszczowej.

Przesłane do uzgodnienia projekty planów miejscowości Włodowice, Morsko, Hucisko, Góra Włodowska, Rudniki, Skalka, Rzędkowice, Zdów, Parkoszowice, w Gminie Włodowice (9 projektów) opracowane zostały w celu realizacji swobody korzystania z własności w zakresie wynikającym z art. 21 i 64 Konstytucji RP i ustawy o planowaniu

i zagospodarowaniu przestrzennym.

W projektach ww. planów określano przeznaczenia, zasady zagospodarowania terenu, a także zasady jego obsługi w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej. W opracowaniach wyznaczone zostały następujące tereny: zabudowy usługowej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, sportu i rekreacji, zabudowy techniczno-produkcyjnej, infrastruktury technicznej, obsługi komunikacyjnej. Wyznaczono również tereny rolnicze, tereny lasów i wód powierzchniowych śródlądowych. Wśród ww. obszarów wszystkie stanowią powiększenie i uzupełnienie już istniejących terenów zabudowy.

Najważniejszymi dokumentami powiązаныmi z projektami planów były dokumenty o zasięgu regionalnym i lokalnym, w tym: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 – wszystkie dokumenty przyjęte uchwałami Sejmiku Województwa Śląskiego.

W ustaleniach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego gminę Włodowice zakwalifikowano do wiejskiego obszaru funkcjonalnego.

Spośród najważniejszych informacji wynikających z „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+” należy wyróżnić położenie obszaru gminy:

- w obszarze, na którym zlokalizowane są kolejowe tereny zamknięte – którego rozwój winien być ukierunkowany na zachowanie ich funkcji podstawowych bezpośrednio związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa, z jednoczesnym wykorzystaniem cech tych obszarów do rozwoju regionu,
- w obszarze cennym przyrodniczo – którego rozwój powinien być ukierunkowany na ochronę walorów przyrodniczych obszarów cennych przyrodniczo. Cenne elementy środowiska przyrodniczego stanowią jednocześnie główne walory turystyczne województwa śląskiego, stwarzające możliwości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej regionu. Funkcja ta jest ważnym czynnikiem nie tylko wzrostu, ale także aktywizacji gospodarczej wielu obszarów regionu.

Ponadto wydano 2 opinie o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla przedsięwzięć zlokalizowanych na terenach, dla których brak jest planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego. Opinie dotyczyły: przekształcenia części przedszkola na żłobek w Szczekocinach oraz rozbudowy budynku gospodarczego o misę dezynfekcyjną z zadaszoną wiatą również w Szczekocinach.

W 2019 roku na podstawie ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dokonano 3 uzgodnień przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Uzgadniane przedsięwzięcia to:

- Budowa pieca grzewczego i klatek walcowniczych wraz z infrastrukturą techniczną dla istniejącej linii Morgana w CMC Poland Sp. z o.o. w Zawierciu,
- Zbieranie odpadów na działkach o nr ew. 625/15 i 625/41 oraz przetwarzanie odpadów na działce o nr ew. 625/41 w Ogrodzieńcu,
- Budowa fermy chowu drobiu w miejscowości Niegowonice w gminie Łazy – opinia negatywna.

W ramach prowadzonego postępowania na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dotyczącego opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – wydano 31 opinii sanitarnych. Sześć z opinii nakładało obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Dwie sprawy przekazano według kompetencji do ŚPWIS w Katowicach. Przesłane wnioski organów dotyczyły:

- budowy sieci infrastruktury technicznej na terenie gmin powiatu zawierciańskiego,
- budownictwa drogowego w zakresie przebudowy i modernizacji dróg, przebudowy i budowy mostów oraz wiaduktów,
- budowa linii do malowania proszkowego na terenie zakładu produkcyjnego,
- budownictwa przemysłowego, w tym inwestycje infrastrukturalne i produkcyjne (modernizacje linii technologicznych),
- budownictwa inwentarskiego na terenie gmin powiatu zawierciańskiego,
- skupu i przerabianie złomu i surowców wtórnych na terenie gmin powiatu zawierciańskiego,
- budowa ocynkowni z zapleczem socjalno-biurowym,
- budowa instalacji do produkcji paliwa alternatywnego RDF,
- wykonanie urządzenia wodnego – ujęcia wód podziemnych S3 z utworów serii węglanowej triasu na terenie Rozlewni Wód,
- budowa węzła betoniarskiego wraz z niezbędną infrastrukturą,
- budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 1MW,

- budowa zakładu produkcji materiałów glebotwórczych i kruszyw.

Na ww. etapach postępowania, w ramach prowadzonej oceny, zwracano szczególną uwagę na zapewnienie odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych w miejscu zamieszkania i przebywania ludzi na terenach bezpośrednio sąsiadujących lub będących w strefie oddziaływania przedsięwzięć, w zakresie:

- wyboru optymalnego wariantu realizacji inwestycji i określenia warunków realizacyjnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- stosowania stref buforowych – pasów zieleni izolującej, oddzielających tereny przemysłowe od terenów chronionych,
- zabezpieczenia ludności przed ewentualnymi uciążliwościami związanymi z emisją hałasu (zakłady przemysłowe i usługowe itp.),
- zabezpieczenia ludności przed wpływem i oddziaływaniem emisji zanieczyszczeń do powietrza przez uciążliwe zakłady poprzez zastosowanie odpowiednich emitorów i urządzeń pochłaniających substancje szkodliwe dla zdrowia (redukcja emisji),
- zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych przebywania ludzi w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi poprzez zastosowanie odpowiednich materiałów i wyrobów budowlanych, a także zapewnienia prawidłowej funkcji oraz odpowiedniego programu pomieszczeń.

Ze strony mieszkańców nie odnotowano żadnego protestu.

Uzgadniana dokumentacja projektowa dotyczyła nowo budowanych obiektów, a także realizowanych w ramach zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków lub ich części.

Dokumentacja dotyczyła:

- rozbudowy hotelu Villa Verde o pomieszczenia szatni przy basenie,
- zmiana sposobu użytkowania wraz z aranżacją lokalu handlowo-usługowego na lokal gastronomiczny – lodziarnię,
- zmiana sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na salon kosmetyczny,
- zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na warsztat ogumienia i elektromechaniki pojazdowej.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych, związanych z uczestnictwem w dopuszczeniu do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych lub pomieszczeń w obiektach budowlanych. Kontrole obiektów były przeprowadzane, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zgodność wykonania inwestycji

z zatwierdzonym projektem budowlanym oraz pod kątem stosowania materiałów i wyrobów, posiadających stosowne atesty i certyfikaty higieniczne.

Uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania 23 obiektów budowlanych lub pomieszczeń w obiektach budowlanych.

Kontrole dotyczyły między innymi:

- gabinetów lekarskich,
- budynku laboratorium,
- gabinetów kosmetycznych,
- domu pomocy,
- obiektów żywnościowo-żywnościowych takich jak sklepy, ciastkarnie i lokale gastronomiczne,
- budynków biurowych,
- budynków i lokali handlowo-usługowych,
- budynku muzeum,
- budynków magazynowo-składowych,
- zakładów produkcyjnych, hal produkcyjnych, produkcyjno - magazynowych, pomieszczeń socjalnych,
- żłobka,
- budynków inwentarskich,
- budynku sali widzeń w zakładzie karnym,
- obiektów sportu i rekreacji (baseny, kąpieliska),
- obiektów oświatowych.

Na etapie uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych prowadzona jest współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w przypadku obiektów wytwarzających środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego.

Kontrole obiektów przeprowadzane były wspólnie z pracownikami poszczególnych sekcji nadzoru sanitarnego PSSE w Zawierciu. Kopie wydawanych opinii sanitarnych przekazywane były do odpowiedniej sekcji nadzoru, uczestniczącego w odbiorze.

Za wykonanie czynności w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2019 roku zostało wydanych 31 decyzji płatniczych.

W ramach pracy zapobiegawczego nadzoru sanitarnego prowadzona jest stała współpraca z regionalną dyrekcją ochrony środowiska, organami inspekcji weterynaryjnej, nadzoru

budowlanego, organami samorządu terytorialnego. Szczególnie dotyczy to rozpatrywania spraw na etapie sporządzania i uzgadniania dokumentów planistycznych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym miast i gmin, uzgadniania uwarunkowań środowiskowych planowanych przedsięwzięć oraz uzgadniania dokumentacji projektowej, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej i infrastrukturalnych, realizowanych przez gminy ze środków pomocowych UE. Współpraca ta jest prawidłowa.

Sprawy konsultowane są również z Oddziałem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego WSSE w Katowicach, do którego wysyłane są kopie wszystkich rozstrzygnięć (opinii) podejmowanych przez PPIS w Zawierciu.

Wszystkie sprawy rozpatrywane i załatwiane przez zapobiegawczy nadzór sanitarny są omawiane i konsultowane w poszczególnych sekcjach nadzoru sanitarnego PSSE.

W trakcie rozpatrywania spraw zwracano szczególną uwagę na przystosowanie obiektów budowlanych i pomieszczeń w zakresie dostępności (pochylnie, windy) i możliwości korzystania (odpowiedniej szerokości drzwi, toalety wyposażone w uchwyty i pochwyty przy przyborach sanitarnych) przez osoby niepełnosprawne.

VIII. Działania w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej.

W zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia kierunki działań wynikały z wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego, z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej. Podejmowane przedsięwzięcia miały na celu zapobieganie chorobom zakaźnym oraz kształtowanie właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych wśród społeczeństwa. Pracownicy oświaty zdrowotnej inicjowali, organizowali, koordynowali następujące programy edukacyjno-zdrowotne oraz akcje prozdrowotne:

• „Trzymaj Formę!” – współorganizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Stowarzyszenie „Polska Federacja Producentów Żywności”. Patronat honorowy nad programem objął Starosta Zawierciański. Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz III klas gimnazjalnych. Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Realizacja programu oparta jest na metodzie projektu, dzięki której uczniowie wspólnie z nauczycielami, rodzicami i środowiskiem lokalnym, opracowują najlepsze i najciekawsze metody propagowania zasad zdrowego stylu życia zarówno w szkole jak i w rodzinie. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 3640 uczniów w 45 szkołach. Odbywały się szkolenia, wykłady, narady, prelekcje, pogadanki, instruktaże, pokazy, konkursy, debaty, warsztaty dydaktyczne, ćwiczenia, emisje filmów, gry i zabawy, zawody sportowe, wyjazdy na basen, wycieczki, biesiady rodzinne, prezentacje, degustacje dietetycznych potraw. W placówkach wyeksponowano materiały informacyjno – edukacyjne i prace plastyczne uczniów, przygotowano tematyczne gazetki ściennie. Uczniowie i rodzice brali udział w prezentacjach dotyczących zdrowego odżywiania, imprezach, zawodach sportowych, zajęciach pozalekcyjnych, rajdach, wycieczkach pieszych i rowerowych.

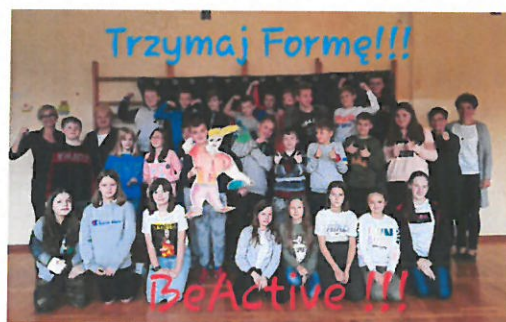
- w dniu 13.11.2019 r. w Miejskim Ośrodku Kultury „Centrum” w Zawierciu przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, dyrektorów, nauczycieli.

- w dniu 18. 12. 2019 r. w Zespole Szkół Ekonomicznych w Zawierciu odbyła się XXVII edycja Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK - etap rejonowy dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Olimpiada, to ogólnopolski konkurs dla tych, którzy wiedzą, jak zdrowo i aktywnie żyć.

- w dniu 06.03.2019 r. w Szkole Podstawowej Nr 5 w Zawierciu odbyły się zajęcia przygotowane przez uczniów klas siódmych przy współpracy nauczycieli i dyrekcji szkoły. Uczniowie przygotowali koktajle, soki owocowo - warzywne, „zdrowe” wesole kanapki, sałatki, surówki. Poznawali wartość kaloryczną produktów, obliczali BMI. Z uwagą wysłuchali prelekcji p.t. „Zasady zdrowego odżywiania”.

- w dniu 20.11.2019 r. w Szkole Podstawowej Nr 5 w Zawierciu odbyła się akcja profilaktyczna. Pracownicy Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili prelekcję promującą aktywność fizyczną i zbilansowane, racjonalne odżywianie. Uczniowie klas piątych, przy współpracy starszych kolegów i koleżanek, brali udział w przygotowanych konkursach wiedzy, plastycznych.

• „Klub zdrowego przedszkolaka” - głównym celem projektu jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Działania kierowane są do przedszkolaków i mają na celu wzbogacenie wiedzy dzieci z dziedziny zdrowia, wykształcenie u nich postawy prozdrowotnej, nabycie określonych umiejętności oraz przyswojenie prawidłowych przyzwyczajeń i nawyków higieniczno-zdrowotnych.

Zajęcia edukacyjne poruszają następujące zagadnienia:

- prawidłowe odżywianie – p. h. „Żywnienie na wagę zdrowia”
- aktywność fizyczna
- higiena rąk/profilaktyka chorób zakaźnych – p. h. „ Szkoła czystych rąk”
- promieniowanie słoneczne – p. h. „Brązowo, ale czy zdrowo?”

W roku szkolnym 2018/2019 do programu przystąpiło 27 placówek, ogółem zadania realizowało 5182 osoby: dzieci przedszkolne, kadra pedagogiczna, rodzice, opiekunowie.

Zorganizowano szkolenia, konkursy, narady, dystrybucję materiałów informacyjno - edukacyjnych, prowadzono prelekcje, pogadanki. W ramach projektu kontynuowana jest akcja „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Treść bajki, opowiadającej o przygodach pluszowego niedźwiadka mieszkającego w przychodni, ma ułatwić dzieciom zrozumienie znaczenia szczepień ochronnych dla ich zdrowia i złagodzić ewentualne obawy związane z wykonywaniem szczepienia.

- w dniu 23.11.2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu czytała bajkę o dzielnym niedźwiadku w Przedszkolu Nr 1, Nr 6 w Zawierciu. Dzieci żywo reagowały na przygody pluszowego misia, otrzymały znaczki z dzielnym niedźwiadkiem Szczepanem, kolorowanki. W spotkaniu z przedszkolakami uczestniczyła dziennikarka Polskiego Radia. Audycję z nagrania przedstawiono na antenie Polskiego Radia Katowice.

- w dniach 02.12.2019 r. w Przedszkolu w Szczekocinach i 10.12.2019 r. w Przedszkolu w Pilicy odbyły się akcje profilaktyczne. Zajęcia dla dzieci prowadzone były przez

nauczycieli przedszkolnych i poruszały następujące zagadnienia: prawidłowe odżywianie, aktywność fizyczną, higienę rąk, profilaktykę chorób zakaźnych, promocję szczepień ochronnych. Nauczyciele czytali bajkę w różnych grupach wiekowych.

Zadaniem niedźwiadka Szczepana jest pomoc w przezwyciężaniu lęku przed szczepieniami. Kiedy dzieci przytulają niedźwiadka, poprawia im się humor i znika lęk. Każde dziecko otrzymało znaczek z dzielnym niedźwiadkiem Szczepanem.

Przedszkolna edukacja antytytoniowa „Czyste Powietrze Wokół Nas”.

Program ma charakter profilaktyczny i dostosowany jest do możliwości psychofizycznych dzieci 5 i 6 letnich. Celem głównym programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. W roku szkolnym 2018/2019 do programu przystąpiło 27 placówek, ogółem zadania realizowało 3615 osoby: dzieci przedszkolne, kadra pedagogiczna, rodzice, opiekunowie. Dzieci brały czynny udział w różnych formach zajęć oraz wspólnie z rodzicami uczestniczyły w organizowanych imprezach prozdrowotnych.

- w dniu 22 marca 2019 r. w Przedszkolu Nr 2 im. Misia Uszatka w Zawierciu odbyła się XIII edycja Konkursu Ekologicznego pod hasłem „Smog - to dla zdrowia szok”.

Zadania konkursowe przeplatane były różnymi doświadczeniami fizycznymi przygotowanymi przez nauczycieli z Zespołu Szkół i Placówek im. Hugona Kołłątaja w Zawierciu. Dzieci uczestniczyły w zabawie językowej „Baby Shark” oraz w zabawie ruchowej ze Smokiem.

• **Pilotażowa edycja ekologicznego programu dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.** Program powstał w porozumieniu pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, a Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 5-6 lat,

rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Główne założenie programu to: zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagowanie zdrowego stylu życia, zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych. Do programu wytypowano 8 przedszkoli z powiatu zawierciańskiego.

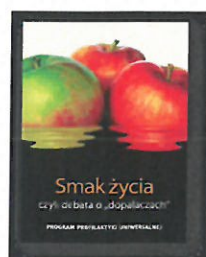

• **„Bieg po zdrowie” - programu antytytoniowej edukacji zdrowotnej.**

Głównym celem działań edukacyjnych jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Program jest skierowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9 – 10 lat). W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 2320 osób w 28 szkołach. W placówkach wyeksponowano plakaty wydane do projektu, jak i wykonane przez uczniów.

Zorganizowano konkursy plastyczne (wykonano plakaty, ulotki dla rodziców). Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna we współpracy z Szkołą Podstawową Nr 5 im. Adama

Mickiewicza, Komendą Powiatową Policji, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Zawierciu w dniu 5 czerwca 2019 roku w Parku Miejskim zorganizowała akcję profilaktyczną pod hasłem „Bieg po zdrowie”. Podczas akcji uczczono stulecie Służb Sanitarnych w Polsce. Patronat honorowy objęli Starosta Zawierciański i Prezydent Miasta Zawiercia. W zawodach i konkursie wiedzy w zakresie zdrowego stylu życia uczestniczyły drużyny uczniów klas IV z 10 szkół podstawowych z Zawiercia, którzy realizowali w roku szkolnym 2018/2019 program antytytoniowej edukacji zdrowotnej. Celem tego przedsięwzięcia było propagowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywność fizyczną i edukację w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Zawierciu przedstawiali zakres działalności Inspekcji Sanitarnej. Do udziału w akcji zaproszono Panią Poseł na Sejm RP, naczelnika Wydziału Zdrowia, Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego, Urzędu Miasta, funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zawierciu. Wszystkim uczestnikom i organizatorom akcji wręczono pamiątkowe medale, dyplomy.

- „Smak życia, czyli debata o dopalaczach” – program profilaktyki uniwersalnej skierowany do uczniów klas VII, VIII szkół podstawowych

i gimnazjalnych, nauczycieli, rodziców i opiekunów. Cel interwencji to profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży; dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji o kontekście używania tzw. dopalaczy i o samych „dopalaczach” w celu zwiększenia ostrożności uczestników i zmniejszania ich wartości na kontakty z tymi produktami; zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 4473 osób: uczniowie, kadra pedagogiczna, rodzice, opiekunowie w 45 szkołach. Odbywały się warsztaty dydaktyczne, prelekcje, pogadanki, zorganizowano konkursy wiedzy, plastyczne:

- w dniach 08.05.2019 r. w Szkole Podstawowej Nr 6 w Zawierciu i 22.05.2019 r. w Szkole Podstawowej w Ogródzieńcu odbyły się akcje profilaktyczne w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych, i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu „dopalaczy” w środowisku młodzieży.

Pracownicy PSSE w Zawierciu przedstawili prezentacje, wygłosili prelekcje promujące życie bez używek, zachowania prozdrowotne. Zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjny, prowadzono kolportaż ulotek, przekazano materiały edukacyjne.

Programy skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych

- „**Podstępne WZW**” – celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C; przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV; uświadomienie zagrożeń wynikających z zakażenia i zasad profilaktyki w tym zakresie.

W roku szkolnym 2018/2019 w powiecie zawierciańskim program realizowało 1509 osób w 19 szkołach ponadpodstawowych, tj. 100% szkół tego typu. Zadania programowe zostały przeprowadzone w oparciu o scenariusze zajęć zaproponowane w podręczniku dla koordynatora, materiały edukacyjne (plakaty, ulotki, zakładki dla uczniów) oraz zaplanowane harmonogramy.

- Program profilaktyki raka szyjki macicy „**Wybierz Życie – Pierwszy Krok**” – celem realizacji jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, podniesienie poziomu wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 1406 uczniów w 18 szkołach ponadpodstawowych. Odbiorcami programu byli także rodzice, kadra pedagogiczna. Zajęcia zostały przeprowadzone w oparciu o scenariusze zajęć zaproponowane w podręczniku dla koordynatora szkolnego, zaplanowane harmonogramy i materiały edukacyjne. Przeprowadzono wykłady, prelekcje, pogadanki, udzielano porad w rozmowach indywidualnych z uczniami, odbyły się pokazy prezentacji multimedialnej, filmów edukacyjnych. W szkołach wyeksponowano plakaty, przygotowano tematyczne gazetki ścienne, odbiorcami których była cała społeczność szkolna i rodzice uczniów.

- „**Ars, czyli jak dbać o miłość?**” realizowany w ramach projektu KIK/68 – celem programu jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadpodstawowych i ograniczenie skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu i narkotyków). Program został objęty

honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej.

W województwie śląskim realizatorem działań jest Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Patronat honorowy nad Projektem objęli Wojewoda Śląski i Marszałek Województwa Śląskiego. W roku szkolnym 2018/2019 realizacja programu w szkołach ponadpodstawowych przebiegała po raz piąty. W powiecie zawierciańskim do programu przystąpiło 19 szkół ponadgimnazjalnych, tj. 100%, zajęcia realizowało 1323 osób. W szkołach odbywały się pokazy multimedialne, zajęcia warsztatowe, młodzież rozwiązywała krzyżówki tematyczne. Przeprowadzono wykłady, zorganizowano punkty informacyjno – edukacyjne, udzielano porad.

- Program i kampania w zakresie profilaktyki wczesnego wykrywania zachorowań na czerniaka **„Znamie! Znam je?”** – celem programu jest budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw, upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry. W roku szkolnym 2018/2019 w powiecie zawierciańskim program realizowały 1687 osoby z 19 szkół ponadpodstawowych.

- **„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”, w tym akcja „HIV/AIDS - chcę wiedzieć więcej”**. Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV. Zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. 22 listopada 2019 r. rozpoczął się Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV. W Polsce każdego dnia co najmniej 3 osoby dowiadują się, że są zakażone HIV. Według Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny, liczba nowo wykrywanych zakażeń co roku przekracza w naszym kraju 1 tysiąc. W sieci Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD) można zrobić badanie bez skierowania, bezpłatnie i anonimowo. Działania edukacyjno-informacyjne Krajowego Centrum ds. AIDS nawiązują do prowadzonej w poprzednich latach akcji pt.: „Mam czas rozmawiać”. Pracownicy Oświaty Zdrowotnej prowadzili działania edukacyjne wśród mieszkańców powiatu, uczniów i pedagogów szkolnych, kadry opiekunów i uczestników wycieczki zimowego.

Działania realizowano wśród 145 podmiotów: samorządy i instytucje lokalne, zakłady nauczania, opieki zdrowotnej, obiekty wypoczynku młodzieży, apteki, biblioteki, biura podróży, ośrodki pomocy społecznej, solaria, salony fryzjerskie, kosmetyczne, siłownie. Edukacją objęto 24100 osób. Organizowano imprezy profilaktyczne, odbywały się wykłady, pogadanki, pokazy prezentacji multimedialnych, warsztaty dydaktyczne, konkursy wiedzy, plastyczne, prowadzono kolportaż ulotek, broszur, zorganizowano ekspozycje wizualne:

- w dniu 27.11.2019 r. pracownicy Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili szkolenie skierowane do funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu. Podczas szkolenia uczestnicy mieli możliwość zapoznać się z podstawowymi informacjami o HIV/AIDS, danymi epidemiologicznymi na świecie i w Polsce, drogami przenoszenia zakażenia HIV. Podano adresy Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych Krajowego Centrum ds. AIDS. Przedstawiono cele i założenia akcji edukacyjnej promującej dialog międzypokoleniowy o zdrowiu, a zwłaszcza o tematach trudnych, takich jak choroby przenoszone drogą płciową, w tym HIV. Przekazano materiały informacyjno – edukacyjne.

- w dniu 03.12.2019 r. w Zespole Szkół i Placówek im. H. Kołłątaja w Zawierciu odbył się konkurs wiedzy „HIV/AIDS – chcę wiedzieć więcej” zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Zawierciu. Celem konkursu było podniesienie poziomu wiedzy młodzieży na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV i choroby AIDS oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie i życie, postawy tolerancji

wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Uczniowie rozwiązywali test składający się z pytań wielokrotnego wyboru.

Prace uczniów oceniała komisja konkursowa, w skład której wchodził pracownicy PSSE w Zawierciu i nauczyciele Zespołu Szkół. Laureatom wręczono nagrody rzeczowe.

W związku z obchodami Światowego Dnia Walki z AIDS w dniu 06.12.2019 r. w Szkole Podstawowej Nr 1 w Pilicy odbył się konkurs wiedzy na temat zakażeń wirusem HIV i choroby AIDS. Podstawowym celem konkursu było popularyzowanie wśród młodzieży wiedzy na temat HIV/AIDS, kształtowanie świadomości dotyczącej negatywnych skutków zachowań ryzykownych, postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS oraz promowanie zdrowego stylu życia. Uczniowie rozwiązywali test wielokrotnego wyboru oraz przedstawiali zainscenizowane przez siebie scenki rodzajowe na wylosowany temat dotyczący profilaktyki HIV/AIDS. Poziom wiedzy świadczył o rzetelnym przygotowaniu uczniów. Laureatom wręczono nagrody.

- w dniu 04.12.2019 r. w Miejskim Ośrodku Kultury „Centrum” im. A. Mickiewicza w Zawierciu odbyła się X Familiada ph. „Wielki Bal Familijny” dla uczniów szkół podstawowych z Zawiercia. Konkurs organizowany jest co roku z okazji Światowego Dnia Walki z AIDS przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W tym roku motywem przewodnim spotkania był „Wielki Bal Familijny”.

W konkursie wzięły udział drużyny z 11 szkół podstawowych. Uczniowie rywalizowali ze sobą w trzech etapach.

Oprócz konkurencji sportowych, rywalizacji wymagających dużego zaangażowania, niezwykłych umiejętności, refleksu, uczestnicy wykazali się dużą wiedzą dotyczącą problematyki HIV/AIDS. Zwycięzcom zostały wręczone nagrody i dyplomy ufundowane przez Prezydenta Miasta Zawiercie.

W ramach interwencji nieprogramowych pracownicy oświaty zdrowotnej prowadzili w zakładach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, obiektach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży, urzędach miast i gmin, lokalnych instytucjach, bibliotekach, solariach, zakładach fryzjerskich, kosmetycznych następujące działania:

KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”

–Jego celem jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym (15 - 49 lat). W ramach projektu prowadzona jest kampania społeczna „**Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu**”. Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. W zrealizowanych w 2019 roku na terenie powiatu zawierciańskiego przedsięwzięciach tj. prelekcjach, wykładach, pogadankach, pokazach prezentacji multimedialnych, akcjach profilaktycznych oraz licznych imprezach promujących zdrowie, uczestniczyło ogółem 14000 osób: kobiety w wieku prokreacyjnym i ich partnerzy, położne, pielęgniarki, kadra i uczestnicy wypoczynku powyżej 15 roku życia, uczniowie, nauczyciele młodzież, jej rodzice, nauczyciele oraz mieszkańcy powiatu.

Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia wpisuje się w politykę zdrowotną państwa zmierzającą do zmniejszenia używania wyrobów tytoniowych poprzez wszelkiego rodzaju działania w zakresie promocji zdrowia ukierunkowane na przeciwdziałanie paleniu tytoniu, marginalizacji zjawiska palenia tytoniu oraz głębokich przemian w świadomości zdrowotnej społeczeństwa. W 2019 roku **Światowy Dzień bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu**, realizowało 105 podmiotów: samorządy lokalne, zakłady nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, apteki, biblioteki, domy kultury, obiekty wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, solaria, gabinety rehabilitacji, ośrodki pomocy społecznej. Ogółem edukacją w zakresie profilaktyki antytytoniowej objęto 79360 mieszkańców powiatu. W placówkach szkolnych, przedszkolnych zorganizowano imprezy zdrowotne, konkursy plastyczne, wiedzy, pokazy multimedialne, warsztaty, audycje w szkolnych radiowęzłach, odbyły się pogadanki, prelekcje, prowadzono indywidualne rozmowy z palącymi uczniami oraz ich rodzicami. W zorganizowanych punktach informacyjno – edukacyjnych młodzież, pracownicy szkoły, rodzice i opiekunowie uczniów mogli się zaopatrzyć w materiały informacyjne, oświatowo - zdrowotne dotyczące szkodliwości palenia tytoniu. W zakładach opieki zdrowotnej zorganizowano akcje prozdrowotne, prowadzono działania edukacyjne - pogadanki, odczyty, rozmowy indywidualne z pacjentami, udzielano porad, zachęcano do rzucania palenia tytoniu, zachowań prozdrowotnych, rozdawano ulotki, broszury, eksponowano materiały informacyjno – edukacyjne, wykonywano badania zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

- **Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych wśród młodzieży „Dopalacze – Wypalacze groźne narkotyki”** – celem akcji jest zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. Realizowana jest w ośrodkach wypoczynku letniego i zimowego oraz w szkołach w trakcie trwania roku szkolnego, a odbiorcami działań jest kadra pedagogiczna, uczniowie szkół oraz ich rodzice i opiekunowie, osoby dorosłe w wieku 18-35 lat, ogół społeczeństwa. W 2019 r. objęto działaniami edukacyjnymi 9030 osób (mieszkańcy powiatu zawierciańskiego, młodzież,

uczestnicy, organizatorzy i opiekunowie wypoczynku zimowego i letniego młodzieży). Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych do urzędów miast i gmin, instytucji lokalnych, zakładów opieki zdrowotnej, szkół ponadgimnazjalnych, obiektów wypoczynku młodzieży, aptek, zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, solariów, gabinetów rehabilitacji. W lipcu i sierpniu 2019 roku, podczas akcji profilaktycznych skierowanych do uczestników i kadry opiekunów wypoczynku, pracownicy PSSE w Zawierciu prowadzili edukację w zakresie profilaktyki używania dopalaczy. Prowadzono prelekcje, pogadanki, rozmowy kierowane, emitowano spoty, korzystano z narko i alkohologli:

- w dniu 20.02.2019 r. w Świetlicy Środowiskowej MOPS Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Zawierciu. Odbyły się warsztaty dydaktyczne dotyczące profilaktyki uzależnień, pogadanki, rozmowy indywidualne. Przekazano materiały informacyjno-edukacyjne.

- w dniu 13.03.2019 r. w Zespole Szkół im. X. Dunikowskiego w Zawierciu oraz w dniu 15.03.2019 r. w Zespole Szkół i Placówek im. H. Kołłątaja w Zawierciu odbyły się akcje profilaktyczne zorganizowane we współpracy z gronem pedagogicznym i dyrekcją szkół. Podczas 5 godzin lekcyjnych prowadzono prelekcje, pogadanki, rozmowy indywidualne w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu „dopalaczy” w środowisku młodzieży. Zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjny, prowadzono kolportaż ulotek. Uczniowie mogli skorzystać z alko i narkogogli.

- Zespół Szkół im. X. Dunikowskiego w Zawierciu:

Zespół Szkół i Placówek im. H. Kołłątaja w Zawierciu:

w dniu 21.05.2019 roku w Starostwie Powiatowym w Zawierciu odbyło się szkolenie dla pracowników placówek i instytucji prowadzonych przez powiat zawierciański, realizujących zadania z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej. Spotkanie było poświęcone dopalaczom i środkom psychoaktywnym jako źródło zagrożenia wychowanków pieczy zastępczej. Rodzaje substancji psychoaktywnych, dopalaczy, ich skład chemiczny, działania edukacyjne w zakresie profilaktyki uzależnień przedstawili pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Zawierciu.

- **Światowy Dzień Zdrowia** obchodzony 7 kwietnia, realizowany jest każdego roku w kontekście jednego kluczowego problemu z zakresu zdrowia publicznego, który w danym okresie wymaga szczególnej uwagi. **„Zdrowie dla wszystkich”** to hasło Światowego Dnia Zdrowia w 2019 r. **„Zdrowie dla wszystkich”** to nie tylko hasło tegorocznego Światowego Dnia Zdrowia,

ale wizja przyświecająca od ponad siedemdziesięciu lat, działalności Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Najwyższy możliwy poziom zdrowia dla wszystkich ludzi, to wyzwanie dla światowych liderów i motyw przewodni wspierania krajów w dążeniu do Uniwersalnej Opieki Zdrowotnej (UHC). Stan pełnego fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu to ideał, do którego powinni dążyć wszyscy ludzie. Inicjowano działania edukacyjne w zakładach nauczania i wychowania, opieki zdrowotnej. Organizowano akcje prozdrowotne, punkty informacyjno - edukacyjne. Prowadzono wykłady, prelekcje, pogadanki, narady, udzielano porad, dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Akcje profilaktyczne organizowane w ramach ŚDZ prowadzono w 92 podmiotach: samorządach lokalnych, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach nauczania i wychowania. Działaniami objęto 10656 osób.

- w dniu 01.04.2019 r. w Poradni Medycyny Rodzinnej ZOZ w Pilicy przeprowadzono akcję profilaktyczną. Celem akcji było zwrócenie uwagi na fakt, że powszechna opieka zdrowotna polega na zapewnieniu wszystkim ludziom dostępu do świadczeń zdrowotnych na odpowiednim poziomie tam,

gdzie i kiedy jest to konieczne bez generowania dodatkowego obciążenia finansowego. Przeprowadzono pogadanki, rozmowy indywidualne, udzielano porad. Zorganizowano punkt informacyjny, prowadzono kolportaż materiałów oświatowych. Edukacja zdrowotna dotyczyła profilaktyki chorób zakaźnych, uzależnień od alkoholu, tytoniu i środków psychoaktywnych, promocji szczepień ochronnych, racjonalnego stosowania antybiotyków.

- w dniu 05.04.2019 r. w Szkole Podstawowej nr 1 w Pilicy zorganizowano konkurs profilaktyczny **„Pilicka Gala Filmowa – Kocham Cię, Życie”**. Do konkursu zakwalifikowało się 7 zespołów z 4 szkół podstawowych: Ogródzieńca, Dzwono-Sierbowic, Pilicy, Dłużca. Tematyka filmów poruszała problemy współczesnej młodzieży. Uczniowie zaprezentowali w krótkometrażowych filmach problemy dotyczące zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, przemocy psychicznej, cyberprzemocy, presji grupy rówieśniczej. Uczestnicy konkursu wykazali się bardzo wysokimi umiejętnościami aktorskimi i technologicznymi w montażu filmów. Dyrektor szkoły wręczył wyróżnionym uczniom statuetki, dyplomy oraz podziękowania opiekunom zespołów.

- w dniu 20.05.2019 r. na terenie Miejskiego Ośrodka Kultury „Centrum” im. A. Mickiewicza w Zawierciu odbył się Dzień Zdrowia pod hasłem „Porozmawiajmy o zdrowiu”, organizowany przez Szkołę Medyczną w Zawierciu. Pracownicy PSSE w Zawierciu promowali zachowania prozdrowotne. Udzielano porad dotyczących stylu życia opartego na racjonalnej diecie, aktywności fizycznej, wolnego od używek i uzależnień. Zwracano uwagę na zasady bezpiecznego korzystania z promieni słonecznych, profilaktykę chorób przenoszonych przez kleszcze, znaczenie szczepień ochronnych w zwalczaniu chorób zakaźnych. W punkcie informacyjno - edukacyjnym wyeksponowano materiały informacyjno – edukacyjne. Prowadzono kolportaż ulotek, broszur, plakatów.

- w dniu 22.10.2019 r. w I Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. S. Żeromskiego w Zawierciu odbył się Dzień Dawcy p.h. **„NaSZPIKuj się wiedzą o DKMS i przyłącz się do nas!”** Pełnoletni uczniowie i nauczyciele rejestrowali się do bazy potencjalnych dawców krwiotwórczych komórek macierzystych Fundacji DKMS. Podczas akcji pracownicy PSSE w Zawierciu prowadzili edukację w zakresie zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjny, prowadzono rozmowy indywidualne, kolportaż ulotek, przekazano materiały edukacyjne. Uczniowie mogli skorzystać z alko i narkogogli aby przekonać się, jak postrzega otoczenie osoba pod wpływem działania narkotyków lub alkoholu.

- Promocja szczepień ochronnych, w tym kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” realizowana w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Zdrowe dziecko – zdrowy dorosły – zdrowa rodzina”, „Europejski Tydzień Szczepień” - akcja promująca wykonywanie szczepień ochronnych, skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3 oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych, osób podróżujących. Ma na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych. Prowadzono działania edukacyjne w urzędach miast i gmin, zakładach opieki zdrowotnej, nauczania i wychowania, żłobku, zakładach opieki zdrowotnej, bibliotekach, obiektach wypoczynku, aptekach, zakłady fryzjerskich, kosmetycznych, gabinetach rehabilitacji, bibliotekach, biurach podróży, siłowniach, solariach. Zorganizowano akcje profilaktyczne, podczas których prowadzono narady, pogadanki, prelekcje, rozmowy indywidualne, dystrybucję materiałów, zorganizowano punkty informacyjno - edukacyjne, wystawy i ekspozycje materiałów oświatowych. Informacje o kampaniach zamieszczano na stronie internetowej. Edukacją objęto 11950 osób w 96 placówkach. Podczas kolportażu materiałów edukacyjnych do zakładów pracy (samorządy lokalne, zakłady opieki zdrowotnej, nauczania i wychowania, apteki, biura podróży, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, biblioteki) prowadzono rozmowy indywidualne promujące wykonywanie szczepień ochronnych.

- Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas wypoczynku zimowego i letniego: „Bezpieczne Ferie 2019” i „Bezpieczne Wakacje 2019”. Grupą docelową są organizatorzy i uczestnicy wypoczynku. Edukacja prozdrowotna ma zapobiegać chorobom zakaźnym, zakażeniom pokarmowym i zatruciom grzybami oraz propagować zdrowy styl życia. Inicjowano działania edukacyjne oraz udzielano porad metodycznych kierownikom obozów, kolonii wypoczynkowych, zimowisk, wypoczynku w miejscu zamieszkania. Odbyły się akcje prozdrowotne, podczas których przeprowadzono prelekcje, pogadanki, rozmowy kierowane, warsztaty dydaktyczne, konkursy, zajęcia sportowe, pokazy filmu „Kleszcze”, gry, zabawy. Prowadzono edukację w zakresie promocji zdrowego stylu życia, racjonalnego odżywiania w okresie wzmożonej aktywności fizycznej, profilaktyki: HIV/AIDS, chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych, chorób zakaźnych, w tym grypy, zakażeń

meningokokowych i pneumokokowych, chorób przenoszonych przez kleszcze, nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV, uzależnienia od tytoniu i alkoholu, środków zastępczych, racjonalnego stosowania antybiotyków, promocji szczepień ochronnych. Uczestnikom akcji prozdrowotnych przekazano materiały informacyjno - edukacyjne (ulotki, plakaty, broszury, zakładki, znaki zakazu palenia tytoniu). W okresie ferii zimowych i wakacji w 2019 r. w akcjach profilaktycznych organizowanych przez PSSE w Zawierciu wzięły udział 9204 osoby. Akcje prowadzono w 35 obiektach hotelowych, harcerskich bazach obozowych, obiektach wypoczynku w miejscu zamieszkania: w Przyłubsku, Hucisku, Kroczycach, Żelazku, Kostkowicach oraz w Zawierciu podczas wypoczynku w miejscu zamieszkania.

- w dniu 15.02.2019 r. w Szkole Podstawowej
Nr 5 w Zawierciu

w dniu 19.02.2019 r. w Szkole Podstawowej
Nr 2 w Zawierciu

- w dniu 20.02.2019 r. w Świetlicy Środowiskowej
MOPS Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny
w Zawierciu.

- w dniu 28.06.2019 r. w Szkole Podstawowej
Nr 5 w Zawierciu.

- w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Zawierciu i mieszkańców gminy Żarnowiec podczas
obchodów Dni Żarnowca

-w dniach 12.07. i 18.07.2019 r. w harcerskich bazach obozowych w Przyłubsku, Kostkowicach, Podlesicach, Hucisku.

- w dniu 09.08.2019 r. w Szkole Podstawowej Nr 2 w Zawierciu.

- 20 sierpnia 2019 r. w Zajeździe Jurajskim w Podlesicach PSSE w Zawierciu we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Zawierciu przeprowadziła akcję profilaktyczną w zakresie bezpieczeństwa podczas wakacji dla uczestników i kadry opiekunów wypoczynku z Gliwic i Poznania. W spotkaniu z młodzieżą uczestniczyła dziennikarka Polskiego Radia.

● **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych** - gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby A,B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne. Działaniami prozdrowotnymi w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych objęto 25800 osób w 95 podmiotach w powiecie zawierciańskim.

- profilaktyka chorób odkleszczowych. Celem akcji jest edukacja w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, dostarczenie wiedzy na temat boreliozy oraz kleszczowego zapalenia mózgu.

- profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby typu A

Pracownicy Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili pogadanki, rozmowy indywidualne na temat profilaktyki chorób zakaźnych: wirusowe zapalenie wątroby typu A, szczepienia przeciwko WZW typu A. Edukacja zdrowotna skierowana była do mieszkańców powiatu zawierciańskiego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci przedszkolnych, personelu zatrudnionego w przedszkolach.

● **Profilaktyka nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV „Brazowo, ale czy zdrowo?”**. Celem interwencji jest kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży. Prowadzono dystrybucję materiałów oświatowych, eksponowano plakaty, ulotki. Odbyły się pogadanki, prelekcje, narady, zorganizowano punkty informacyjno – edukacyjne. Edukację prowadzono w 186 placówkach do 4929 osób.

● **Profilaktyka stosowania antybiotyków: Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotyku, Światowy Dzień Walki z Antybiotykami**. Obchody Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotyku w ramach programu zdrowotnego Ministra Zdrowia pod nazwą „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków” mają na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na problemy antybiotykoodporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków. Promowanie wiedzy w zakresie racjonalnego stosowania antybiotyków. Działaniami edukacyjnymi (wykłady, prelekcje, ekspozycje wizualne, pogadanki, punkty informacyjno - edukacyjne, prezentacje podczas akcji prozdrowotnych, narady z partnerami) objęto

7423 osoby: mieszkańcy powiatu zawierciańskiego, kadra medyczna, organizatorzy, kadra opiekunów i uczestnicy wypoczynku dzieci i młodzieży w 102 podmiotach: samorządy lokalne, zakłady opieki zdrowotnej, nauczania i wychowania, obiekty wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży, domy kultury, zakłady kosmetyczne, fryzjerskie, apteki, biura podróży, biblioteki.

- **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania.**

Edukację w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości prowadzono w 32 placówkach: żłobki, zakłady nauczania i wychowania, obiekty wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. Działaniami objęto ogółem 5530 osób: kadrę pedagogiczną i opiekuńczą, uczniów, dzieci przedszkolne, ich rodziców i opiekunów, organizatorów i kadrę opiekunów wypoczynku dzieci i młodzieży.

- **Profilaktyka chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych – salmonella,**

i inne. W 135 podmiotach prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych, pogadanki, rozmowy indywidualne, udzielano porad dotyczących higieny sporządzania posiłków, przestrzegania zasad higieny osobistej, prawidłowego przechowywania żywności. Zadaniem objęto 25500 osób.

- **Profilaktyka zatruc grzybami** - na stronie internetowej PSSE w Zawierciu zamieszczano ulotkę informującą o „Podstawowych zasadach bezpiecznego grzybobrania”. Prowadzono dystrybucję ulotek, narady z partnerami, odbyły się pogadanki, rozmowy indywidualne, w 90 podmiotach, zadaniem objęto 5730 osób.

- **Profilaktyka grypy** - podczas akcji profilaktycznych przekazywano wiedzę dotyczącą profilaktyki zachorowań na grypę: odbyły się pogadanki, udzielano porad, przekazano materiały informacyjno - edukacyjne, wyeksponowano plakat, ulotki, lekarzom pierwszego kontaktu przekazano broszurę wydaną w ramach realizacji Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy w 43 podmiotach, zadaniem objęto 9800 osób.

- **Profilaktyka wszawicy** - prowadzono narady z partnerami, dystrybucję materiałów informacyjno - edukacyjnych: ulotki, plakat. Do zakładów nauczania i wychowania przekazano broszurę "Pedikuloza, czyli co Twoje

dziecko może mieć na głowie". Podczas akcji profilaktycznych odbyły się prelekcje, pogadanki, udzielano porad w 104 podmiotach, zadaniem objęto 21300 osób.

- **Profilaktyka chorób skóry: „Świerzb”** - przekazywano wiedzę dotyczącą profilaktyki zakażeń świerzbowcem: odbyły się pogadanki, udzielano porad, prowadzono narady z partnerami, dystrybucję ulotki "Jak zapobiegać i walczyć ze świerzmem" w 21 podmiotach zadaniem objęto 3200 osób.

- **Profilaktyka oparzeń: „Bartszcz Sosnowskiego”** – na stronie internetowej PSSE w Zawierciu zamieszczano informację na temat bartszczu Sosnowskiego, jak ustrzec się przed poparzeniem i jak postępować w przypadku kontaktu z bartszczem Sosnowskiego. Prowadzono narady z partnerami, dystrybucję broszury, odbyły się pogadanki, udzielano porad w 11 podmiotach, zadaniem objęto 1500 osób.

- **„Lekki tornister”** działania edukacyjne w ramach profilaktyki wad postawy. Celem interwencji jest podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów, konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży, dbanie o właściwą postawę ciała. Nadmierna waga tornistra może powodować nasilenie bólów pleców, ma wpływ na zmniejszenie pojemności płuc, może sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie skrzywieniom kręgosłupa. Aby zapobiegać dysfunkcjom układu ruchu, oprócz prawidłowo dobranego, spakowanego i użytkowanego tornistra należy uczniom zapewnić odpowiednią ilość aktywności fizycznej, a także właściwe stanowisko pracy, zarówno w szkole jak i w domu oraz wyrobić właściwe nawyki ruchowe. Prowadzono edukację zdrowotną skierowaną do uczniów klas I – III , kadry pedagogicznej w szkołach podstawowych w powiecie zawierciańskim, przekazano materiały informacyjno – edukacyjne.

- w dniu 17.01.2019 r. w Społecznej Szkole Podstawowej w Szczekocinach

- w dniu 22.01.2019 r. w Szkole Podstawowej
Nr 9 w Zawierciu

- w dniu 30.01.2019 r. w Szkole Podstawowej
w Kroczykach

- w dniu 30.01.2019 r. w Szkole Podstawowej
Fundacji „Elementarz” w Podzamczu

- w dniu 28.03.2019 r. w Szkole Podstawowej
w Ciągowicach.

- w dniu 18.09.2019 r. w Szkole Podstawowej
w Wysokiej.

- w dniu 07.11.2019 r. w Zespole Szkół
w Goleniowach

● **Kampania informacyjno-
edukacyjna „Jasne jak Słońce”.**

Narodowy Instytut Zdrowia

Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w ramach zadania pn.:

„Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących

uświadamiania ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem

na promieniowanie ultrafioletowe”, finansowanego ze środków Narodowego Programu

Zdrowia na lata 2016-2020 wprowadził kampanię informacyjno-edukacyjną. W ramach

kampanii zostały przygotowane trzy rodzaje plakatów informacyjno- edukacyjnych skierowane do różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży:

plakaty "Zasłoń się" - do przedszkoli, "O!Słońcie się" - do szkół podstawowych, "Rusz głową, bądź sobą, łap słońce zdrowo" - do szkół ponadpodstawowych. Działaniami objęto 6840 osób z 45 placówek nauczania i wychowania.

• **„Indywidualna ochrona przed komarami w domu i ogrodzie”.**

W związku z wystąpieniem dużej ilości komarów na terenie województwa śląskiego przekazano pisma informujące do 11 samorządów lokalnych. Ulotkę „Indywidualna ochrona przed komarami w domu i ogrodzie” zamieszczono na stronie internetowej oraz portalach społecznościowych PSSE Zawiercie. Działaniami objęto 4000 osób w 26 podmiotach.

Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Zawierciu
Ewelina
mgr Ewelina Sergiel-Błaszczyk